

VNF

2015

avisi: 4

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

Inhoud

Van het bestuur	3
Met de VNF naar Munch : Van Gogh	5
Goelag Finland	8
Column: Het paradijs	13
Ruska	16
Langs de Koningsweg 6: Fiskari - Lohja - Kirkkonummi	22
Duitsers en Hongaren in Finland geïnterneerd na de Vervolgoorlog	28
Dien Logeman-van der Willigen	38
Terug naar Koli - deel 2	44
Na lange tijd weer eens in Lappi	55
Midzomernachtfeest in Harkstede	59
Vacature VNF	61
Belangrijke adressen	62

Colofon

Jaargang 24 (2015), nummer 4

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Rätty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording het bestuur

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-
begeleiding

Opplage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan
per e-mail voor 8 oktober 2015 aan
de redactie gezonden worden:
aviisi@vnf.nu.

Kopij graag als Word-document
aanleveren.

Beelden graag los bijleveren, in de
hoogst beschikbare kwaliteit.

Veel of grote bestanden liefst via
www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de
inhoud van artikelen in Aviisi die
door derden geschreven zijn, ligt
bij de betreffende auteurs.
De redactie van Aviisi behoudt
zich het recht voor artikelen in te
korten of niet te plaatsen.

Website VNF www.vnf.nu
Ad Bats, webmaster@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland Voorzitter

Marjo Kool, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter

Tia Alahuhta, vice-voorzitter@vnf.nu

Secretaris

Mikko Lissing, secretaris@vnf.nu

Penningmeester

Marco Blankestijn, penningmeester@vnf.nu

Social media

Bjarne Timonen, socialmedia@vnf.nu

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Liisa Talonpoika

Ledenadministratie & secretariaat

Jacques Groenendijk, info@vnf.nu, 06-55802120

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Van het bestuur

Beste Aviisi lezers,

Mijn naam is Bjarne Timonen, psycholoog, 32 en woonachtig in Amsterdam. Ik ben onlangs gevraagd om bestuurslid te worden van de VNF. Eerlijk gezegd wist ik niet zoveel over de VNF, behalve dan dat ik weleens de Aviisi las bij mijn ouders. Toch heb ik er ja tegen gezegd omdat ik het ontzettend belangrijk vind dat ook de volgende generatie Finnen in Nederland de Finse tradities en gemeenschap behoudt. Al mijn Nederlandse vrienden zijn dol op de sauna, de Finse natuur en de Finse Sisu. We hebben dus ook echt iets om trots op te zijn. Ik weet dan ook zeker dat als we ons als VNF meer gaan richten op jongere generaties, bijvoorbeeld door middel van social media, dat er nieuwe leden bij blijven komen. Maar dat betekent

wel dat er veel werk verzet moet worden. Verwacht dus de komende tijd veel meer berichtgeving via social media zoals Facebook. Ook krijgt onze website een update en wordt deze gebruiksvriendelijker. Maar maakt u zich geen zorgen, de Aviisi blijft, naast de digitale versie, gewoon in fysieke vorm verschijnen en de events blijven ook gewoon IRL (in real life). Ik kijk ernaar uit om met u binnenkort het glas te heffen en te proosten op de toekomst van de Vereniging Nederland-Finland. Kippis!

Bjarne Timonen

Bestuurslid Social Media

Bjarne Timonen

Johtokunnalta

Hyvät Aviisi lukijat,

Nimeni on Bjarne Timonen. Olen psykologi, 32 vuotta ja asun Amsterdamissa. Minua pyydettiin hiljattain Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunnan jäseneksi. Rehellisesti sanottuna en tiennyt oikeastaan mitään koko johtokunnasta, paitsi että luin joskus Aviisia vanhempieni luona. Siitä huolimatta vastasin myöntävästi koska minusta on tärkeää, että nuorempikin sukupolvi pitää yllä suomalaisia traditioita ja yhteisöä. Kaikki hollantilaiset ystäväni rakastavat saunaa, suomalaista luontoa ja suomalaista sisua. Meillä on siis todella jotain, josta saamme olla ylpeitä. Uskon varmasti siihen, että pystyisimme saavuttamaan enemmän yhteyksiä nuorempaan sukupolveen sosiaalisen median

kautta ja että saisimme värvättyä heistä uusia jäseniä. Mutta sitä ei voi saavuttaa ilman työtä. Siksi nyt onkin odotettavissa enemmän viestitystä sosiaalisen median kautta, kuten facebookissa. Myös kotisivujamme aiotaan päivittää ja sitä muokata helpommaksi käyttää. Mutta älä huolestuko, perinteinen painettu Aviisikin aiotaan säilyttää. Tuski maltan odottaa, että pääsen pikaisesti kohottamaan maljan kanssanne Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tulevaisuudelle. Kippis!

Bjarne Timonen

Käännös: Minna Rätty

Datum, tijd	Evenement Tapahtuma	Locatie, adres
19/5-2015 - 17/1 2016	Tentoonstelling <i>When I Give, I Give Myself</i> , o.a. Pilvi Takala	Van Goghmuseum, Amsterdam www.vangoghmuseum.nl
12/9 - 6/12 2015	Tentoonstelling <i>Time Flies</i> , foto's van Esko Männikkö www.huismarsaille.nl	Huis Marseille, Museum voor Fotografie, Amsterdam
26/9 - 9/11 2015	Tentoonstelling Miranda Visser : <i>Broken landscape</i> za-zo 13.00-17.00 uur of op afspraak www.mirandavissers.nl	Art Gallery De Kunstkamer Hoofdstraat 49, 5528 AH Hoogeveen www.galeriedekunstkamer.nl
18/10 2015 vanaf 13.45	Tentoonstelling Munch : van Gogh , i.s.m. de Vereniging Nederland-Noorwegen, rondleiding met conservator Edwin Becker	Van Goghmuseum, Amsterdam www.vangoghmuseum.nl
23/10-2015	Apocalyptica , Cello-Rock	Melkweg, Amsterdam www.melkweg.nl
31/10 en 1/11 10.00-17.00	Scandinavie-XL , Promotiebeurs zie http://scandinavie-xl.nl	De Loods, Nijkerk
6/11-2015 20.00	Lezing en film over het Kautokeino oproer door Nellejet Zorgdrager	Wijkcentrum Overdie, Alkmaar www.thuisinoverdie.nl
22/11-2015 16.45-18.45	Sibelius 150 Trio (Tuomas Lehto, vc; Siljamari Heikinheimo, v; Roope Gröndahl, pf); Sibelius, o.a. Pianotrio 'Loviisa', Vier lyrische stukken, Danses Champêtres, Malinconia	Museum Geelvinck Hinlopen Huis, Keizersgracht 633, Amsterdam www.geelvinck.nl
6/12-2015	Fins Onafhankelijkheidsfeest Suomen itsenäisyyspäivän juhla	Locatie volgt

Voor meer informatie kunt u de websites bezoeken van de locaties of via een e-mail naar info@vnf.nu.
Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

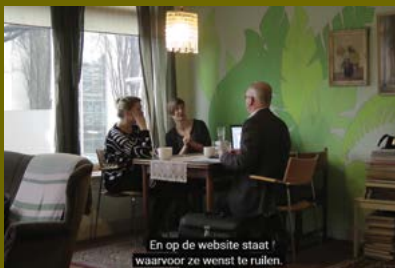
Lisätietoa tapahtumapaikkojen kotisivuilta tai tiedustelemalla sähköpostitse osoitteesta info@vnf.nu.
Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

Foto's van Esko Männikkö in Huis Marseille

Miranda Visser in De Kunstkamer in Hoogeveen

Video van Pilvi Takala in het Van Goghmuseum

Sibelius 150 Trio in het Geelvinck Hinlopen Huis

Met de VNF naar Munch : Van Gogh

De tentoonstelling *'Munch : Van Gogh'* is vanaf 25 september a.s. te zien in het Van Gogh Museum in Amsterdam. Een unieke kans om topstukken van Vincent van Gogh en Edvard Munch op één locatie te bewonderen. Deze tentoonstelling is het resultaat van een jarenlang samenwerkingsproject tussen het Van Gogh Museum en het Munch Museum in Oslo. De musea beheren, onderzoeken en presenteren de belangrijkste en grootste collecties met werken van Van Gogh en Munch ter wereld.

In *'Munch : Van Gogh'* staat de artistieke verwantschap tussen twee titanen van de westerse schilderkunst centraal: Edvard Munch (1863-1944) en Vincent van Gogh (1853-1890).

Edvard Munch, *De schreeuw* | Huuto, 1893, Munch Museum, Oslo

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen retki Munch : Van Gogh-näyttelyyn

Näyttely *'Munch : van Gogh'* on esillä Van Gogh -museumissa Amsterdamissa 25. syyskuuta lähtien. Silloin on ainutlaatuinen tilaisuus nähdä Vincent Van Goghin ja Edvard Munchin tärkeimpiä teoksia yhden katon alla. Näyttely on Van Gogh museon ja Oslon Munchin museon vuosien yhteistyön tulos. Nämä museot omistavat kyseisten taiteilijoiden maailman tärkeimmät ja laajimmat maalauskokeemat. *'Munch : van Gogh'*-näyttelyssä teemana on näiden kahden merkittävän taiteilijan samankaltaisuus länsimaaisessa maalaustaidessa; Edvard Munch (1863-1944) ja Vincent van Gogh (1853-1890).

Merkittäviä samankaltaisuuksia

Van Goghin ja Munchin työt ja taiteelliset tavoitteet ovat silmiinpistävän samankaltaisia. Molemmat ovat tunnettuja emotionaalisen latautuneista töistään, ainutlaatuisista ja innovatiivisista maalaustavoistaan sekä dramaattisista elämäntilanteistaan. Molemmat kunnostautuivat uudistamaan taidetta ja he kehittivät aivan omanlaisensa persoonallisen, ekspressiivisen kuvakielen kuvaamaan universaaleja ihmisen olemassaoloon liittyviä tunteita. Vaikkakin kirjallisuudessa ja populaarikulttuurissa viitataan Munchin ja Van Goghin välisiin yhtenäisyyksiin, heidän samankaltaisuuttaan ei olla

Opvallende parallellen

Het oeuvre en de artistieke ambities van Van Gogh en Munch vertonen opvallende parallellen. Beide kunstenaars staan bekend om hun emotioneel geladen schilderijen, hun unieke en innovatieve stijl en hun dramatische levens. Beiden maakten zich sterk voor het vernieuwen van de kunst en ontwikkelden een persoonlijke, expressieve beeldtaal om de universele emoties van het menselijk bestaan tot uitdrukking te brengen.

Ondanks vele verwijzingen naar overeenkomsten tussen Munch en Van Gogh in literatuur en populaire beeldcultuur is hun verwantschap nooit eerder zo diepgaand onderzocht.

Iconische topstukken

In de tentoonstelling wordt voor het eerst uitgebreid aandacht besteed aan de overeenkomsten tussen beide kunstenaars. Onder de meer dan honderd kunstwer-

ken zijn diverse iconische topstukken en bijzondere bruiklenen die haast nooit worden uitgeleend, zoals *De schreeuw*, *Madonna* en *Het zieke kind*.

Bezoek met de Vereniging Nederland-Finland de tentoonstelling

De Vereniging Nederland-Finland heeft samen met de Vereniging Nederland-Noorwegen een speciaal programma voor haar leden kunnen afspreken. Wij stellen u als lid in de gelegenheid deze tentoonstelling gezamenlijk te bezoeken met een extra uitleg van de conservator en een kop koffie met gebak. Behoudens de aankoop van de toegangskaartjes zijn er voor u geen extra kosten aan verbonden.

Op zondag 18 oktober verzamelen we voorbij de ticketverkoop tot uiterlijk 13.45 uur. Uiteraard is de Museumkaart hier ook van toepassing zonder extra toeslag en kunt u via de aparte ingang gewoon doorlopen en hoeft u niet in de rij te

Edvard Munch, Sterrennacht, 1924, Munch Museum, Oslo

staan. Heeft u geen Museumkaart, dan kunt u de tickets het beste vooraf on-line bestellen, dan hoeft u ook niet te wachten bij de kassa. Vanaf het verzamelpunt gaan

we gezamenlijk naar het auditorium, waar conservator Edwin Becker vanaf 14.00 uur gedurende een uur speciaal voor onze leden zoveel mogelijk gaat vertellen over de expositie. Daarna gaan we naar het restaurant waar u koffie met gebak wordt aangeboden door de VNF. Hierna is het gezamenlijke deel van deze bijeenkomst afgesloten en kan ieder op eigen gelegenheid de tentoonstelling bezoeken. Let op! Aanmelden vooraf is noodzakelijk i.v.m. de maximale deelname aan dit programma van ca. 65 personen.

Bent u geïnteresseerd? U kunt zich aanmelden bij het secretariaat via email adres: info@vnf.nu. Na ontvangst van uw aanmelding (naam, adres, aantal personen) ontvangt u een bevestiging met aanvullende informatie. Tot ziens!!

Jacques Groenendijk

Tärkeimmät ikoniset maalaukset

Näyttelyssä kiinnitetään ensimmäisen kerran laajasti huomiota taiteilijoiden keskinäisiin yhteneväisyyksiin. Yli sadan taiteiteoksen joukosta löytyy useita ikonisia maalauksia mitkä eivät aikaisemmin ole olleet muualla näytteillä, kuten *Huuto*, *Madonna* ja *Sairas lapsi*.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen näytelyretki

Alankomaat-Suomi Yhdistys on saanut sovittua yhdessä Alankomaat-Norja Yhdistyksen kanssa erityisen ohjelman jäsenilleen. Tarjoamme jäsenillemme yhteistä näytelyretkeä konservaattorin opastuksella kahvineen ja leivoksineen. Pääsylipun hinnan lisäksi emme peri ylimääräistä maksua.

Sunnuntaina 18. lokakuuta sovimme koontumisesta lippuluukulla klo 13.45 mennessä. Museon vuosikortti on täällä myös voimassa ja niiden haltijoille on erillinen sisäänkäynti ilman jonoa. Jos ette omista museokorttia, liput on parasta tilata sähköpostitse, niin säästyy kassajonossa odottamiselta. Menemme yhdessä auditorioon, missä konservaattori Edwin Becker kertoo meille tunnin ajan näyttelystä. Sen jälkeen siirrymme ravintolan puolelle, missä Alankomaat-Suomi Yhdistys tarjoaa kahvia ja kakkua. Tähän päättyy ohjelman virallinen osa. Sen jälkeen on mahdollista omatoimisesti kierrellä näyttelyä. Ilmoittautuminen etukäteen on välttämätöntä rajoitetun (n. 65 henkilöä) osanottajamäärän takia.

Ilmoittautumiset voidaan jättää sihteerille sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu. Ilmoittauduttuanne (nimi, osoite, henki-

Edvard Munch, Zelfportret, 1926, Munch Museum, Oslo

lölukumäärä) saatte vahvistuksen osallistumisestanne lisätietoineen. Nähdään siellä!

Jacques Groenendijk
Käännös: Minna Rätty

Vincent van Gogh, Sterrennacht boven de Rhône, 1888, Musée d'Orsay, Parijs

koskaan aikaisemmin tutkittu näin seikkaperäisesti.

Goelag Finland

Toen wij in 1998 een kavel kochten bij Mikkeli in Finland wisten we niet wat we op ons hals haalden. Dat was maar goed ook, anders waren we er nooit aan begonnen.

Willem
Mulder

Maar zoals vele dingen heeft een medaille twee kanten en de kant die we nu zien is prachtig en adembenemend. We begonnen aan de klus om een eigen plekje neer te zetten, een authentieke Finse blokhut. Na ruim zes jaar perikelen en een bodemloze geldput stond het vakantiehuis, groter dan gepland, maar dat lag aan de (te) dikke bomen. Dat heeft ook weer zijn voordeel want er passen meer mensen in. De familie vond het allang best toen we er voor de eerste keer kerst vierden. Het feit dat we het meest hebben onderschat van het bouwen, is dat je er niet naast woont.

Niet ideaal, want je hebt weinig tot geen overzicht. We hebben veel gehad aan de hulp van de lokale bouwwinkel in Korpi-koski, met name Antti hielp ons erg goed. Het was afzien tijdens vakanties die snel het etiket werkvakanties kregen. Onze kinderen besloten al snel dat we dit klusje tussendoor maar zelf moesten opknappen, zo gebeurde. Dat tussendoor werd letterlijk, vaak werd er tijdens onze Nederlandse bedrijfsactiviteiten overlegd wat er moest gebeuren en wanneer. Na talloze aanvullingen van het budget en werkvakanties stond onze parel er eindelijk, en het moet gezegd, het was de moeite waard. Na verloop van tijd verdwenen de pijntjes en bleven de mooie herinneringen over tijdens de bouw. De blokhut staat aan een groot meer en dat heeft zo

Een spiegelglad wateroppervlak. | Peilityyni veden pinta.

Vankileiri Suomi

Kun ostimme vuonna 1998 tontin Mikkelin lähitöitä, emme tienneet, mikä meitä odotti. Se olikin hyvä, sillä muuten emme olisi koskaan ryhtyneet siihen.

Kuten usein kuitenkin on, mitalilla on kaksi puolta, ja puoli, jonka näemme nyt, on kaunis ja henkeäsalpaava. Aloitimme työn oman paikkamme rakentamiseksi pystyttämällä aidon suomalaisen hirsimökin. Runsaan kuuden vuoden vaikeuksien ja loputtoman rahanmenon jälkeen mökki seisoipa paikallaan, suurempana kuin oli tarkoitus, mutta se johtui (liian) paksuista hirsistä. Sillä on kuitenkin hyvät puolensa, koska mökkiin mahtuu enemmän ihmisiä. Perhe oli jo tyytyväinen, kun vietimme siellä ensimmäistä kertaa joulua. Asia jonka rakentamisessa aliarvioimme eniten,

oli se, että emme asuneet lähitöillä. Ei kovinkaan ihanteellinen tilanne, koska ei ole mahdollista juurikaan valvoa rakentamista. Saimme paljon apua paikalliselta rautakaupalta Korpi-koskella, etenkin Antti auttoi meitä paljon. Lomilla oli raskasta, koska niistä tuli nopeasti työlomia. Lapsemme päättivät, että meidän piti itse tehdä töitä aina kun vain aikaa löytyi, ja niin tapahtui. Urakoimme kirjaimellisesti aina kun aikaa löytyi, usein kävimme työaikana Hollannissa neuvotteluja siitä, mitä piti tapahtua ja koska. Kun budjettia oli korotettu useita kertoja, ja monien työlomien jälkeen, kaunis talomme oli lopultakin valmis. Ja on sanottava, että se oli vaivan arvoinen. Ajan kuluessa kivut hävisivät ja rakennusajasta jäi jäljelle kauniita muistoja. Hirsimökki on

suuren järven rannalla, mistä koituu paljon etua, vaatteet vain pois ja järveen. Riippuen järven lämpötilasta palasimme nopeasti työn ääreen tai loppukesällä päinvastoin.

Halusimme mökin lisäksi kaksi asiaa: sakokaivon, koska halusimme wc:n sisälle, ja liitännän sähköverkkoon. Sakokaivon asennus teki lompakkoomme ison loven, mutta tarjouksen sähköverkkoon liittymisestä hylkäsimme suoralta kädeltä. Tontti sijaitsi kuitenkin kauempana liittymistä kuin olimme ajatelleet. Onneksi emme olleet ainoita, jotka halusivat sähkön tälle alueelle. Näin kulut jaettiin naapureiden kanssa, jolloin hinnasta tuli jokseenkin kohtuullinen. Valitsimme sitten lattialämmityksen 'märkään osaan' ja lämpöpatterit ikkunoiden alle. Sähköasennuksen hinnan vuoksi lattialämmitys olohuoneessa ei

tullut kysymykseen ja siihen rakennettiin suuri avotakka. Tunnelma on taattu ja kun takka kerran on lämmin, se pysyy lämpimänä. Takka kuitenkin tarvitsee puita eikä se ollut ensimmäisinä vuosina rakentamisen jälkeen mikään ongelma. Rakentamisesta syntyneen puujätteen ansiosta meillä oli polttopuita yli neljäksi vuodeksi ja sahajauhasta teimme kokonaisen tien niemeen. Vielä tänäänkin voi kävellä sahajauhopäällysteistä polkua mökiltä niemelle, jossa maiseman määrää luonto. Kun olimme polttaneet kaiken puujätteen, piti hankkia polttopuuta, jotta emme olisi liian riippuvaisia sähkölämmityksestä. Tontillamme oli paljon puita, aivan liikaa, sanoi maanviljelijäystävämme. Ratkaisimme asian myymällä kaikki ylimääräiset puut hänelle ja jäljelle jääneistä tehtäisiin polttopuita. Kaadettujen puiden pitää an-

zijn voordelen, kleren uit en je plonst zo het meer in. De temperatuur van het water bracht je snel weer aan het werk, of wat later in de zomer, juist niet.

Buiten het huis waren er twee dingen die we graag wilden: een septic tank, omdat we een WC binnen wilden en een aansluiting op het elektriciteitsnet. De aanleg van de tank zorgde al voor een flinke knauw in onze portemonnee, maar van de offerte voor de aansluiting op het elektriciteitsnet sloegen we stijl achterover. De plek lag toch verder weg van bestaande aansluitingen dan gedacht. Gelukkig waren we niet de enigen die op deze plek elektra wilde hebben. Zo werden de kosten gedeeld met burens zodat het enigszins dragelijk werd. We hebben toen gekozen voor vloerverwarming in 'het natte gedeelte' en radiatoren onder de ramen. Gezien de kosten van de elektra was vloerverwarming in de kamer niet mogelijk en werd er

een flinke open haard ingebouwd. Sfeer verzekerd en als hij eenmaal warm is blijft hij ook warm. Die haard moet wel gevoed worden en dat was de eerste jaren na de bouw geen probleem. De stukken houtafval van de bouw zorgden ervoor dat we ruim vier jaar konden stoken en van het zaagsel legden we een complete weg aan naar het schiereiland. Tot op de dag van vandaag loop je daar op zaagsel verend van het huis naar het schiereiland, waar de natuur het uiterlijk bepaalt.

Nadat het restafval van hout opgestookt was moest er brandhout komen om niet te veel afhankelijk te zijn van het verwarmen op elektriciteit. Op ons land stonden er veel bomen, veel te veel, zo zei een bevriende boer. Dat hebben we opgelost door alle overtollige bomen die er stonden aan hem te verkopen en wat er over bleef zou verstookt kunnen worden. Het gekapte hout moet een jaar blijven liggen om het goed brandbaar te krijgen. Stook

koko oli noin 35-40 cm. Ensimmäisellä kerralla sovimme maanviljelijän kanssa, että hän sahaisi puut oikean kokoisiksi. Hänellä oli valtava kone, jonka sisään mahtui koko puu ja josta 30 sekunnin kuluttua tuli ulos valmiita halkoja. Toisella kertaa, kahden vuoden kuluttua, meidän oli tarkoitus tehdä se itse. Pino (ks. kuva) oli melko suuri ja osoittautui vielä suuremmaksi, kun aloitimme. Se oli nimittäin myös syvä, oma pinomme oli yhtä syvä kuin korkea. Olin suostutellut lankoni viettämään lomaa Suomessa, ainoana ehtona oli... Aloitimme reippaalla mielellä, mutta kun kirves oli lukuisia kertoja juuttunut kiinni ja sahassa oli jo toinen ketju, päätimme hoitaa homman toisella tavalla.

Olin nähnyt maanviljelijän luona puunhalkaisukoneen, jota aioimme lainata, vuokraus ei käynyt. Laite oli valitettavasti rikki ja menimme sitten K-Rautaan. Halkaisukoneet ovat melko kalliita, mutta

je het eerder dan is de warmte beperkt en spettert het de haard uit. Dat restafval is best groot en veel werk. Bij ons was de maximale maat ongeveer 35-40cm, de eerste keer spraken we af met de boer dat hij het op de juiste maat zou zagen. Dat was een gigantische machine waar je een hele boom in kon leggen en waar na dertig seconden kant en klare brokken uit kwamen. De tweede keer, twee jaar verder, zouden we zelf doen. De berg (zie foto) was best groot en nog groter als je eraan begint. Hij is namelijk ook diep, die van ons was even diep als hij hoog was. Ik had mijn zwager overgehaald vakantie te vieren in Finland, de enige voorwaarde was...

We begonnen vol goede moed maar nadat de bijl. tig keren vast was komen te zitten en ik inmiddels aan de tweede ketting op de zaag was begonnen, besloten we het anders aan te pakken.

Ik had bij de boer een houtsplijter gezien en die zouden we gaan lenen, huren

neuvoteltuamme hieman tulimme johtopäätökseen, että muuten saisimme akutteja selkävaivoja. Halkaisukone hankittiin ja kävimme puupinon kimppuun. Kahden päivän kuluttua vaimoni kysyi, olimmeko jo aloittaneet, koska pino ei pienentynyt. Se oli kyllä vähemmän syvä, mutta sitä ei heti huomannut. Laadimme työaikataulut välttääksemme, että palaisimme loppuun ennen kuin pino olisi käsitelty. Lankoni kirosi tässä vaiheessa vihreän kullan ja kaikki laitteet, joista lähti suriseva ääni. Keksimme yhdessä uusia kiro sanoja, jotka olivat melko kekseliäitä, mutta eivät sovellu painettavaksi. Kun oli mennyt viikko verta, hikeä ja kyyneleitä, lankoni kysyi, saisiko hän soittaa rikosten uhrien tukipalveluun. Sanoin, etten tiedä suuntanumeroa, ja annoin hänelle pullon Lapin Kultaa, josta hän hieman rauhoittui. Sillä viikolla kului paljon Lapin Kultaa. Lopulta puuvaja oli täpötäynnä ja loput ha-

Een berg hout voor de deur. | Puupino oven vieressä.

Aan het werk met de houtsplijter. | Halkaisukone käytössä.

De schuur was goed gevuld. | Puuvaja oli täynnä.

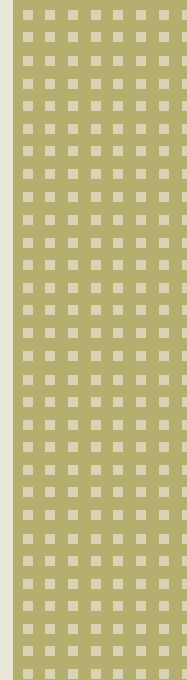

Het meer in de avondzon. | Järvi iltä-aurinkossa.

taa levätä vuosi, jotta niistä saadaan hyviä polttopuuta. Jos niitä poltetaan sitä ennen, lämpöä ei saada tarpeeksi ja puut kipinöivät. Puujäte on kooltaan suurta ja sen työstäminen on työlästä. Meillä suurin

Carel
van
Bruggen

13

mocht niet. Helaas bleek het apparaat defect en gingen we op weg naar de K-Rauta. Die splitters zijn best prijzig maar na even overleg waren we het er over eens dat we anders met acute rugproblemen te maken zouden krijgen. De splitter kwam er en we vielen de berg hout aan. Na twee dagen vroeg mijn vrouw of we al begonnen waren want die stapel werd niet kleiner, wel ondieper maar dat zag je niet direct. We voerden werkschema's in om te voorkomen dat we eerder opgebrand waren dan het hout waar we mee bezig waren. Mijn zwager vervloekte inmiddels het groene goud en alles wat kon zoemen en samen verzonnen we nieuwe scheldwoorden die best wel origineel waren, maar niet voor print geschikt. Na een week bloed, zweet en tranen vroeg mijn zwager of hij slachtofferhulp mocht bellen. Ik zei hem dat ik het kengetal niet kende en gaf hem een flesje bier Lapin Kulta, dat gaf wat rust. Er zijn veel Lapin Kulta's nodig geweest die

week. Eindelijk lag de schuur tot de nok aan vol en moest de rest erachter opgestapeld worden onder het afdakje. Achteraf zien de foto's er eigenlijk best relaxed uit. Na een tijdje vergeet je het zwoegen en blijven de herinneringen achter van de momenten, het was namelijk prachtig weer in mei 2013. Geregeld ontsnapte we uit het werkkamp om de kleren op de steiger en ons zelf in het water te gooien. Ik noemde ons Rocky1 en Rocky 2, naar de bekende film van een bokser die uitgeteld lijkt maar steeds weer terugkomt. Zo deden wij dat ook, in uitgewoonde staat steeds weer die berg hout aanvallen, elke dag weer. Zo overwonnen we de berg hout als soldaten. Ik kreeg wat later een fotoboek van mijn zwager, de titel was Werkkamp Goelag 2013. Gelukkig hebben we de foto's nog.

Willem Mulder

lot piti pinota sen taakse katoksen alle. Jälkikäteen katsottuna näytämme valokuvissa melko rennoilta. Ajan kuluessa ponnistelut unohtuvat ja muistoihin jää hyviä hetkiä, toukokuussa 2013 oli nimittäin ihana ilma. Pakenimme työleiriltä säännöllisesti, heitimme vaatteet laiturille ja hyppäsimme järveen. Annoin meille nimet Rocky1 ja Rocky 2 tunnetun elokuvan mukaan, jossa nyrkkeilijä näyttää olevan lyöty, mutta nousee aina vaan ylös. Niin mekin teimme, kävimme uupuneina joka päivä puupinon kimppeun. Niin voitimme puupinon kuin sotilaat. Sain myöhemmin langoltani valokuva-albumin, jonka nimi oli Työleiri Gulag 2013. Onneksi meillä on vielä kuvat.

Willem Mulder
Käännös: Mia Uusitalo

<< Ons huis in de zon. | Mökkimme auringonpaisteessa

Het paradijs

Over het weer in Finland deze zomer ga ik niet klagen. Dat doet u zelf maar. Boven-dien kwam dit kille weer ons eigenlijk wel goed uit. Wij moesten namelijk de klus die wij vorig jaar vol goede moed begonnen deze zomer afmaken. Verleden jaar bouwden wij met hulp van een goede vriend en twee van onze kinderen een kleine blokhut bij ons zomerhuisje. Die nieuwe blokhut gaat de ruim 50 jaar oude sauna vervangen die in het zomerhuisje gesitueerd is. Er zit ook een ruimte in om je kleren uit te trekken en bij het gebouwtje bedachten wij een houten vlonder waarop je met een biertje of een frisje in de hand naar de spiegelingen van het meer kan kijken.

Al met al een behoorlijk grote klus voor de zomer. Een klus die wij achteraf gezien

enigszins - laat ik het netjes zeggen - onderschat hebben. En daarnaast moesten natuurlijk al die andere dingen gedaan worden die wij elk jaar moeten doen om het terrein en de gebouwtjes in stand te houden.

Door al die activiteiten moest ik zo nu en dan aan een vriendin denken die wij een paar jaar geleden mee namen naar ons zomerhuisje. Toen wij haar en haar man het meer over geroeid hadden en zij de omgeving in zich opgenomen hadden, verzuchtte zij: 'ein Paradies'. Zij deed er ook echt die bewonderende zucht bij die dat woord meestal vergezelt.

Spottend herhaalde ik van de zomer, als ik mij door en door moe in bed liet zakken, dat mooie woord 'ein Paradies'. Niet dat wij iets te klagen hebben. Het is echt

Paratiisi

Tämän kesän säästä Suomessa en halua valittaa. Sen voitte tehdä itse. Sitä paitsi tämä kylmä sää sopi meille oikeastaan hyvin. Meidän piti nimittäin saada valmiiksi urakka, jonka olimme viime kesänä urheasti aloittaneet. Viime vuonna saimme pystyyn hyvän ystävämmä ja kahden lapsemme avustuksella kesämökillämme pienen hirsirakennuksen. Se tulee korvaamaan yli 50 vuotta vanhan saunan, joka on mökissä sisällä. Uuteen saunaan kuuluu myös pieni pukuhuone ja rakennuksen eteen ajattelimme laittaa verannan, jossa kalja- tai virvoitusjuomapurkki kädessä istuskellen voi katsella järven heijastuksia.

Kaiken kaikkiaan kohtalaisen iso urakka kesäksi. Urakka, jonka näin jälkeänpäin

katsoen – sanoisinko ihan nästisti – olimme aliarvioineet. Ja sen lisäksi piti hoitaa myös kaikki ne hommat, mitkä joka vuosi hoidetaan ympäristön ja rakennusten kunnossa pitämiseksi. Näitä askareita tehdesäni tuli välillä mieleen ystävämmä, jonka toimme pari vuotta sitten mukamme mökille. Kun me olimme soutaneet hänen ja hänen miehensä kanssa järven poikki mökille ja he olivat vähän katselleet ympärilleen, huokaisi hän: 'ein Paradies'. Hän lisäsi siihen vielä oikein ihailevan huokauksen, joka tuota sanaa yleensä seuraa. Kiusoitellen toistin tänä kesänä, kun läpiväsyneenä vajosin sänkyyn, tuon kauniin sanan 'ein Paradies'. Eipä silti, ei meillä ole mitään valittamista. Se on todella ihana paikka, missä vietämme osan kesäämme.

12

14

een heerlijke plek waar wij een deel van de zomer door brengen. Het is landschap-pelijk mooi, het is er heel rustig en het is betrekkelijk dicht bij de stad. Een half uur

Se on maisemallisesti kaunis, siellä on rauhallista ja se on silti suhteellisen lähellä kaupunkia. Puoli tuntia autolla ja sitten 10 minuuttia soutamalla järven poikki. Ja

rijden en dan 10 minuten het meer over roeien. En dan zitten wij in ons paradijs. Nou ja, paradijs, paradijs!? Van het paradijs heb ik in wezen een ander beeld.

sitten olemme paratiisissamme. No jaa, paratiisi ja paratiisi!? Paratiisista minulla on oikeastaan ihan toisenlainen kuva. Sen kuvan sain monia vuosia sitten kirkon pyhäkoulussa. Paratiisin merkityksen voi oikeastaan ymmärtää vasta kun kuuli, mitä Aatamille ja Eevalle tapahtui, kun he olivat olleet tottelemattomia ja heidät oli karkotettu paratiisista. Siitä hetkestä heidän ei pitänyt vain häveten peittää arkoja paikkojaan viikunanlehdillä. Se sikseen. Ei, heidän täytyi myös siitä saakka hiki päässä ansaita leipänsä. Työhön siis! Minun joh-topäätokseni tuolloin oli, että paratiisissa lensivät paistetut linnut suuhusi. Heidän karkotuksensa jälkeen se loppui ja heidän täytyi ryhtyä kovasti töihin saadakseen vatsansa täyteen.

Ja niin tulen taas takaisin sveitsiläisen ystävämme sanontaan. Hänen sanontansa ei siis päde. Jotta se paratiisimainen tilan-

Dat beeld heb ik vele jaren geleden op de zondagschool van de hervormde kerk aangereikt gekregen. Het wezen van het paradijs kon je eigenlijk pas begrijpen als je hoorde wat er met Adam en Eva gebeurde nadat zij ongehoorzaam geweest waren en uit het paradijs verdreven. Vanaf dat moment bedekten zij niet alleen uit schaamte hun geslachtsdelen met vijgenbladeren. Dat was nog tot daaraan toe. Nee, zij moesten vanaf dat moment in het zweet van hun aanschijn hun brood verdienen. Aan het werk dus. Mijn conclusie indertijd was dat in het paradijs de gebraden vogelen je in de mond vlogen. Na hun verjaging was dat afgelopen en moesten zij hard aan de slag om de buik vol te krijgen.

En zo kom ik weer terug bij de uitspraak van onze Zwitserse vriendin. Die uitspraak van haar klopt dus niet. Om de paradijselijke situatie rond ons zomerhuisje te hou-

ne kesämökkimme ympärillä säilyisi, meidän täytyy todellakin tehdä työtä. Ei noin vain mitään paistettuja lintuja. Kunnosapitoa: kaatuneita puita raivata, pilkkoa saunapuuta, uusia laiturilautoja, tyhjentää ulkokuuussi, maalata, tehdä kirvesmiehen-töitä, ja mitä tahansa. Luonto on mahtava mekanismi, joka uusii itseään, mutta mitä me ihmiset teemme, se ränsistyy nopeasti. Ja luonto myös osaltaan jouduttaa sitä. Luonto rönsyilee, lahoittaa ja antaa puiden kaatua. Täytyy tehdä kovasti työtä taistelllessa joka paikassa vaanivaa ränsistymistä vastaan. Se on ainoa tapa pitää 'paratiisin' kuvitelmaa pystyssä.

Carel van Bruggen
Käännös: Pirkko van Bruggen

den zoals die is, moeten wij behoorlijk aan de bak. Niks geen gebraden vogels. Onderhoud plegen: omgevallen bomen ruimen, hout hakken, steigers vervangen, poepdozen legen, schilderen, timmeren, wat al niet. De natuur is een prachtig mechanisme dat zichzelf vernieuwt, maar wat wij mensen maken is al snel onhevig aan verval. En de natuur is niet te beroerd daar nog aan bij te dragen ook. Het overwoekert, doet hout rotten en laat bomen omvallen. Er moet hard gewerkt worden om het overal op de loer liggende verval tegen te gaan. Dat is de enige manier om de illusie van het 'paradijs' in stand te houden.

Carel van Bruggen

15

Ruska

In het najaar van 2014 kreeg ik de mogelijkheid om als Artist in Residence een maand in Lapland te verblijven. Na eerdere residencies in 2012 en 2013 zou dit mijn derde werkreis in Finland worden.

Miranda
Visser

Werkreizen noem ik deze Artist in Residence periodes, een mogelijkheid om als kunstenaar een maand of langer in het buitenland te wonen en te werken. Voor mij bestaat zo'n periode uit veel willen zien, ervaren, fotograferen en me in de lokale cultuur verdiepen. Dit lijkt natuurlijk veel op vakantie houden, maar het is echt werk. In een korte tijd, meestal vier weken, lijstjes met dingen die je wilt zien en verzamelen afwerken, collega's ontmoeten, tentoonstellingen bekijken, zelf werk maken en dagboeken in woord en beeld bijhouden. Dit keer kwamen

daar nog twee tentoonstellingen van mijn eigen werk bij. De vertaling van een recensie in een Finse krant over mijn werk (zie verder) bracht Jacques Groenendijk op het idee om mij te vragen dit stukje te schrijven.

Mijn standplaats in september was Kemijärvi Sculpture and Culture Foundation. Na een verblijf het jaar daarvoor in de zomer, had ik deze keer het najaar gekozen vanwege de herfstkleuren. Tijdens zo'n werkreis maak ik altijd foto-series als een soort schetsen. Deze foto's worden in boeken als zelfstandig werk gepresenteerd. Het zijn series over landschap, planten met een medicinale werking, luchten en reflecties in het water. Daarnaast verzamel ik alledaagse dingen

16

Ruska

Syksyllä 2014 minulle tarjoutui mahdollisuus työskennellä taiteilijaresidenssissä Lapissa. Tämä olisi kolmas residenssissä oleskeluni Suomessa, aikaisemmat kokemukseni olivat vuosilta 2012 ja 2013.

Kutsun näitä taiteilijaresidenssiaikoja työmatkoiksi, minkä myötä taiteilijoille tarjoutuu mahdollisuus työskennellä ja asua kuukausi tai kauemmin ulkomailla. Itse pyrin tällaisen kuukauden aikana näkemään ja kokemaan mahdollisimman paljon, valokuvaamaan ja tutustumaan paikalliseen kulttuuriin. Tämä saattaa kuullostaa enemmänkin lomalta, mutta se on todellista työtä. Lyhyessä ajassa –enimmäkseen kuukaudessa– on ehdittävä paljon; on purettava etukäteen laadittua ohjelmalistaa, on tavattava kollegoita, on käytävä taide-

näyttelyissä, on itse tuotettava tulosta ja kaikesta on pidettävä päiväkirjaa sanoin ja kuvin. Tällä kertaa lisänä olivat myös omat näyttelyni. Luettuaan suomalaisen sanomalehden näyttelyäni koskevan arikkelin Jacques Groenendijk sai idean pyytää minua kirjoittamaan teille asiasta. Artikkelini on luettavissa tämän tarinani lopussa.

Kantapaikkani syyskuussa oli Kemijärvi Sculpture and Culture Foundation. Edellisen vuoden residenssiaikani ajoittui kesään ja siksi halusin ajoittaa sen tällä kertaa syksyyn ruskan takia. Tällaisen työmatkan aikana kuvaan valokuvasarjoja aivan kuin ne olisivat luonnoksia. Nämä kuvat esitetään kirjoissa itsenäisinä töinä. Sarjat koskevat maisemia, lääkekas-

17

zoals een krant, waterflesjes, postzegels en stenen. Deze objecten worden in installaties verwerkt, soms terplekke en soms later in Nederland.

Tijdens rondritten met de auto van een paar dagen krijg ik een breder beeld van de omgeving. Dit keer gaf het de gelegenheid om het atelier van Rijeo Reakallio in Kittilä te bezoeken. Een mooie locatie met een atelier met humoristische aquarellen over het Lapse leven en met live muziek van de kunstenaar.

Ook heb ik het museum, voormalig woonhuis en atelier van de bekende schilder Reidar Särestöniemi bezocht. Een flink eind rijden, maar prachtig gelegen en een mooie combinatie van oude en nieuwe woonhuizen en indrukwekkende schilderijen.

Diverse ontmoetingen met bevriende kunstenaars in Luusua en Sodankylä gehad. Verder met een groep jonge kunstenaars in Rovaniemi kennis gemaakt. In de residency zelf gesproken met één van de oprichters, U.P. Kärrin, bekend van de sculptuur van de vliegende rendieren op het vliegveld van Rovaniemi.

Altijd inspirerend om te horen en te zien hoe kunstenaars door hun omgeving worden beïnvloed. Maar ook om samen bessen en paddenstoelen te gaan plukken, jam te maken en lekker te eten.

We zijn ook naar Kilpisjärvi geweest, speciaal voor de indrukwekkende kleuren in het gebied rond de voor de Sami heilige

berg Saana. Ongelooflijk hoeveel kleur de dwergberken aan de berghellingen geven. Op de terugreis in Levi voor het eerst het Noorderlicht gezien, een hele bijzondere ervaring.

Ik had dit keer tijdens mijn verblijf de gelegenheid om in het Cultureel Centrum van Kemijärvi een tentoonstelling te maken van schilderijen met een accent op structuren uit het landschap. Daarnaast had ik een tentoonstelling in Rovaniemi met schilderijen over landschappen die ik gemaakt heb na mijn reizen in Finland van 2012 en 2013. Tijdens de opening van deze tentoonstelling werd ik door de directeur uitgenodigd voor een gesprek en rondleiding in het Korundi museum in Rovaniemi. Hier wordt hedendaagse kunst van Lapland gepresenteerd. Erg de moeite waard om te gaan kijken en een mooie collectie kunstboeken. Daarnaast de tentoonstellingen in het Arktikum bezocht over het leven boven de poolcirkel,

waar een medewerker mij heeft geholpen om mooie prints van mijn foto's te maken en waar je lekker kunt lunchen.

De laatste dag van september, de dag voor ons vertrek ging het sneeuwen, en behoorlijk ook. We zijn toch even het bos in gegaan. Ik had nog nooit zoveel sneeuw gezien op berkenbomen die nog hun gele bladeren hadden.

Dit was voor mij een reis met veel indrukken en nieuwe ervaringen, ontmoetingen met oude bekenden en nieuwe collega's.

veja, sään vaihteluita ja veden heijastuksia. Sen lisäksi keräilen jokapäiväisiä esineitä ja asioita, kuten sanomalehtiä, vesipulloja, postimerkkejä ja kiviä. Käytän niitä installaatioitten osina paikan päällä tai myöhemmin Hollannissa.

Ajettuani pari päivää ympäriinsä sain paremman kuvan ympäristöstä. Kittilässä kävin Reijo Kallion ateljeessa. Kaunis paikka, ateljee täynnä humoristisia akvarelleja Lapin elämästä taiteilijan musisoidessa taustalla.

Vierailin myös Reidar Särestöniemen mu-

seossa, joka on hänen entinen asuintalonsa ja ateljeensa. Olihan sinne ajamista, mutta paikka sijaitsi hienolla paikalla ja se koostui ryhmästä vanhempia ja uudempiä rakennuksia ja vaikuttavia maalauksia.

Tapailin taiteilijaystäviäni Luusua ja Sodankylästä. Tutustuin Rovaniemellä ryhmään nuoria taiteilijoita. Itse residenssissä puhuin residenssin yhden residenssin perustajajäsenenistä, U.P. Kärrin, kanssa, joka on mm. tehnyt lentävien porojen tai deteoksen Roveniemen lentokentälle.

Minusta on inspiroivaa kuulla ja nähdä

Veel inspiratie om te schilderen in de afgelopen periode.

Een deel van deze schilderijen is in september 2015 te zien in een tentoonstelling bij galerie de Kunstkamer in Hoogeloorn en in het boekje dat tegelijk wordt uitgegeven.

Miranda Vissers

Noordelijk landschap als puzzlespel Expositie: 66° North-Landscape

Miranda Vissers, olieverfschilderijen in galerie Värinä (Valtakatu 19-II) in Rovaniemi tot 20 september 2014.

De natuur van het Noorden heeft indruk gemaakt op de Hollandse kunstenaar Miranda Vissers.

Het verblijf van de kunstenaar in de kunstenaarsresidentie van Kemijärvi en

miten muut taiteilijat saavat vaikutteita ympäristöstään. Niinkuin myös yhteisistä marja- ja sieniretkistä, hillon tekemisestä ja hyvästä ruuasta. Kävimme myös ruskaretkellä Kilpisjärvellä Saamelaisille pyhän Saanatunturin maisemissa. Uskomatonta minkä väriöiston vaivaiskoivut antavan tunturille. Paluumatkalla Leville koin elämäni ensimmäiset revontulet, todella vaikuttava elämys.

Sain oleskeluni aikana tilaisuuden järjestää näyttelyn Kemijärven kulttuurikeskuksessa maalauksieni kanssa, joiden aiheena oli maiseman muodot. Sen lisäksi minulla oli myös näyttely Rovaniemellä, jossa näyttelyllä oli maalauksiani matkoiltani Suomeen vuosina 2012 ja 2013. Näyttelyni avajaisten aikana paikan johtaja kutsui minut kierrokselle Korundin museoon Rovaniemelle. Siellä järjestetään lappilaisen nykyaiteen näyttelyitä. Taidekirjakokoelma on myös näkemisen arvoinen. Sen lisäksi tutustu

reizen naar de Noordelijke delen van Finland, Zweden en Noorwegen zijn de basis van haar schilderijen. Het Noordelijke licht, kleuren en vormen inspireren de kunstenaar.

Vissers zet niet alles op één kaart, maar organiseert twee exposities tegelijkertijd in het Noorden. In het cultuurcentrum van Kemijärvi de expositie *Arctic Impressions* en in Rovaniemi de tentoonstelling *66° North Landscape*. De expositie in galerie Värinä is samengesteld uit kleine landschapsschilderijen, die volgens informatie opnieuw gerangschikt kunnen worden tot een groter geheel.

De werken zijn zo klein, dat men ze van dichtbij moeten bekijken.

De ruimte voor de hemel op de olieverfschilderijen is aanzienlijk, wat versterkt wordt door de afwezigheid van gebouwen.

Holland is een dichtbevolkt land, zodat men zich dat nauwelijks kan voorstellen

Arktikumin näyttelyihin, missä kerrotaan elämästä napapiirin yläpuolella. Eräs työntekijöistä auttoi minua printtaamaan hyvälaatuisia kuvia valokuvistani. Siellä voi myös nauttia herkullista lounasta.

Syyskuun viimisenä päivänä, lähtöpäivänämme, satoi runsain määrin ensilunta. Siitä huolimatta läksimme kävelyretkelle metsään. En ole eläissani nähnyt niin paljon valkoista lunta keltaisten, vielä puussa olevien koivunlehtien päällä.

Tämä oli minulle matka täynnä vaikutteita ja uusia kokemuksia, tapaamisia vanhojen tuttavien ja uusien kollegojen kanssa. Paljon inspiraatiota viimeaikaisia töitäni varten. Osa näistä töistä on näytteillä syyskuussa 2015 Kunstkamer-galleriassa Hoogeloornissa ja samanaikaisesti julkaitavassa kirjassa.

Miranda Vissers

Käännös: Minna Rätty

door de ogen van Hollanders.

De zonder naam en met dikke penseelstreken gecreëerde schilderijen wekken de indruk dat ze snel gemaakt zijn; net alsof het landschapsmomenten zijn tijdens een reis. De via gebroken, donkere kleuren tot stand gekomen impressionistische schilderijen roepen een raadselachtige sfeer op.

De kunstenaar verbindt abstractie en de voorstelling tot een harmonieuze verhouding. Te strak vastgelegde landschappen kunnen de sfeer verzwakken, in deze schilderijen blijft ruimte over voor interpretatie.

Tuula Turkki

Nederlands: Pirkko Groenendijk-Häkkinen

Pohjoinen maisema parapemta Näyttely: 66° North-Landscape

Miranda Vissersin öljyvärimaalauksia Galleria Värinässä (Valtakatu 19, 2krs) Rovaniemellä 20.9.2015 asti.

Pohjoinen luonto on tehnyt vaikutuksen hollantilaiseen kuvataiteilijaan Miranda Vissersiin. Taiteilijan oleskelu Kemijärven taiteilijaresidenssissä sekä matkat Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisosiin toimivat maalausten lähtökohtina. Pohjoinen valo, värit ja muodot inspiroivat taiteilijaa. Vissers ei ole jättänyt yhden kortin varaan, vaan pitää samanaikaisesti kaksi näyttelyä pohjoisessa. Kemijärven kulttuurikeskuksessa on esillä *Arctic Impressions* ja Rovaniemellä *66° North-Landscape* näyttely. Galleria Värinän näyttely koostuu pienistä maisemamaalauksista,

joita on tiedotteen mukaan mahdollista järjestellä uudenvuodenkokouksiin. Teokset ovat sen verran pieniä, että niitä on tarkasteltava läheltä.

Öljyvärimaalauksissa taivaan osuus on merkittävä, rakennusten puuttuessa sen merkitys korostuu. Hollanti on tiheään asuttu maa, joten voi vain kuvitella millä pohjoinen maisema näyttää hollantilaisen silmin. Paksuin siveltimenvedoin toteutetut niemetmät maalaukset vaikuttavat nopeasti tehdiltä, ikään kuin ne olisivat maisemallisia hetkiä matkan varrelta. Murretun tummilla väreillä toteutetut impressionistiset maalaukset välittävät arvoituksellinen tunnelman. Taiteilija yhdistää abstraktia ja esittävää sopivassa suhteessa. Liian tarkka maiseman tallentaminen saattaa latistaa tunnelman, näissä maalauksissa tulkinntalle jää tilaa.

Tuula Turkki

Fiskari - Lohja - Kirkkonummi

Noordelijke route

Vanuit Fiskari nemen we de noordelijke route via Lohja naar Kirkkonummi. Hiervoor rijden we eerst even 16 kilometer terug naar Karjaa en vandaar naar Lohja via wegnummer 25. De eerste bezienswaardigheden die we na Karjaa tegenkomen zijn te vinden in Mustio.

Jacques
Groenendijk

Mustio (Zweeds: *Svartå*) is een klein dorpje met een oude ijzergieterij uit circa 1500 en is vooral bekend om een historisch herenhuis dat gebouwd is in de jaren 1783 - 1792. Het landhuis werd gebouwd in opdracht van de fabriekseigenaar Magnus Linder (1751-1801), en werd ontworpen door Erik Palmstedt en Christoffer Friedrich Schröder. Het interieur is volgens de Gustaviaanse stijl ingericht. In feite

stond hier al een bebouwing sinds 1600, maar deze oudere gebouwen voor arbeiders van de ijzergieterij zijn gesloopt en hebben plaatsgemaakt voor het nieuwe hoofdgebouw. Het houten landhuis is omgeven door een groot idyllisch park met een riviervtje en de oude ijzergieterij. Tegenwoordig is er een hotel en een museum in het pand gehuisvest. Het museum is te bezoeken. Niet ver van Mustio in Junkarsborg, liggen nog wat restanten van een kasteelruïne uit de 15e eeuw.

Een kleine twintig kilometer verder ligt **Lohja** (Zweeds: *Lojo*), gelegen aan een prachtig mooi meer. Een perfecte plek voor allerlei vormen van watersport in

Kuninkaantie
Kungsvägen

een vredige en pitoresk natuurgebied. Na het sporten kan je het Pähkinäniemi Park bezoeken, omstreeks 1940 ontwikkeld voor de werknemers van een plaatselijke fabriek, wat een zandstrand heeft, aanlegsteigers, een restaurant en een muziekpaviljoen. Rondom het meer zijn langs het water meerdere wandelroutes uitgezet.

Tegenover Lohja aan de andere oever van het meer ligt het **Karkali Natuurreserveaat**. Via gemarkeerde routes en informatieborden wandel je door dit beschermde natuurgebied en kom je zelfs voor Finse begrippen zeldzame natuurverschijningen tegen. De **Torhola grot** op Kaap Karkalinniemi is een van de grootste natuurlijke grotformaties in Finland, gemaakt

arvoinen ja se on perustettu vuoden 1940 paikkeilla paikallisen tehtaan työntekijöitä varten. Siellä on hiekkaranta, laitureita, ravintola ja musiikkipaviljonki. Järven ympärillä on useita luontopolkuja.

Lohjasta katsottuna järven toisella puolella sijaitsee **Karkalin luonnonpuisto**. Viitoitettua reittiä pitkin on mahdollista tutustua tähän rauhoitettuun lehtoalueeseen harvinaislaatusine kasveineen. **Torholan luola** Karkalinniemiessä on yksi Suomen suurimmista luolista joka on syntynyt jääkauden sulamisvesien virtausten seurauksena. Luola on melkein 30 m pitkä ja siinä on erikokoisia tiloja. Siellä kannattaa liikkua varoen. Luolaan on hyvät opasteet Karkalintien parkkipaikalta, josta on noin kilometrin kävelymatka luolan molemmille suuaukoille. Polun varrella on Suomen oloihin harvinaislaatusia puulajeja, kuten jalavia ja lehmuskia, joita

Noordelijke route Fiskari - Kirkkonummi. | Pohjoinen reitti Fiskari - Kirkkonummi.

Historisch herenhuis in Mustio. | Mustion kartano.

on aiemmin käytetty purjeveneiden köysien tekemiseen.

Kuninkaantien varrella 6

Fiskari - Lohja - Kirkkonummi

Pohjoinen reitti

Fiskarista otimme pohjoisemman reitin Lohjan kautta Kirkkonummelle. Tätä ennen ajamme ensin 16 km takaisin Karjaalle mistä matkamme jatkuu Lohjalle tietä pitkin, jonka numero on 25. Ensimmäiset näkemisen arvoiset paikat Karjaan jälkeen löytyvät Mustiosta.

Mustio (ruotsiksi *Svartå*) on pieni kylä jossa on n. vuodelta 1500 peräisin oleva ruukki. Mustion linna on Mustiolla sijaitseva kartano, jonka rakennukset on rakennettu vuosina 1783-1792. Kartanon nykyisen päärakennuksen rakennutti ruukinpatruuna Magnus Linder (1751-1801), ja sen suunnittelivat Erik Palm-

stedt ja Christoffer Friedrich Schröder. Sisustus mukailee kustavilaista tyyliä. Itse kartano on sijainnut alueella jo 1600-luvulta, mutta vanhemmat rakennukset purettiin uuden päärakennuksen valmistuttua. Linnan ympärillä on laaja puisto ja vanha ruukki. Nykyään kartano toimii hotellina ja museona. Mustion lähellä sijaitsee Junkarsborgin linnan jäänteet 1400-luvulta.

Mustiosta 20 km päässä sijaitsee **Lohjan** (ruotsiksi *Lojo*) kaupunki kauniin järven äärellä. Täydellinen paikka kaikenlaisen vesiurheiluun ja luontoretkeilyyn. Pähkinäniemen puisto on myös näkemisen

Het meer bij Lohja. | Järvi Lohjalla.

door het smeltende water na de ijstijd. De grot is bijna 30 meter lang en er zijn vele holten van alle soorten en maten. Wees wel voorzichtig als je de grot in wilt! Vanaf de parkeerplaats Karkalitie is er een gemarkeerd natuurspad van ongeveer één kilometer waarover je naar de mooie el-

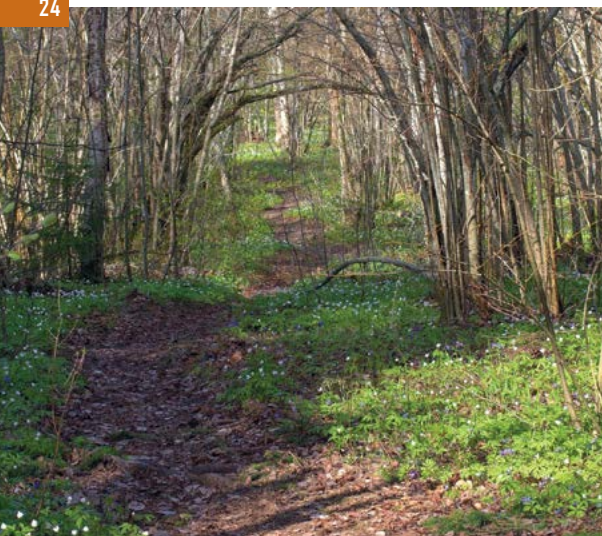
De Torhola grot. | Torholan luola.

zenbomen aan het water wandelt. Langs het pad kan je verder kennismaken met zowel voor Finland zeldzame iepensoorten als lindebomen die vroeger gebruikt werden voor het maken van touwen voor zeilschepen.

Terug vanuit het natuurreservaat, ligt vlak voor Lohja de **Tytyri kalkmijn** met museum. Het museum ligt 100 meter onder de grond en kan je bereiken met een lift of een oud mijnwagentje. Hier ervaar

hissillä tai vanhalla kaivosvaunulla. Täällä on mahdollista kokea aito kaivosmiljö. Kylmäkosteat kaivoskäytävät ja oppaat jotka ovat ennen olleet kaivoksilla töissä saavat aikaan aidon tuntuman menneen ajan kaivostyöhön. Louhinta tapahtuu 200 - 350 m syvyydessä. Vuosittain kaivoksessa louhitaan n 300 000 tonnia kalkkikiveä ja sen arvioidaan riittävän vähintään seuraavaksi 10 vuodeksi.

Lohjan Pyhän Laurin kirkko on näkemisen arvoinen 1400-luvun lopulta peräisin oleva harmaakivikirkko jota on edeltänyt 1200-luvulla rakennettu puukirkko. Kirkko on yksi kolmesta suurimmista keskiaikaisista pitäjänkirkkoista Suomessa. Sisätilojen lähes 200 kalkkimaalausta ajoittuvat piispa Arvid Kurjen aikaan (1510–1522). Kirkko on uudistettu useaan otteeseen. Siitä huolimatta paljon on säilynyt, kuten veistoksia, puinen krusifiksi, alkuperäinen alt-

Karkali natuurreservaat. | Karkalin luonnonsuojelualue.

Lähellä Lohjan keskustaa sijaitsee **Tytyrin kaivos** museoineen. Museo on 100 m maanpinnan alapuolella minne pääsee

je het ware mijnbouwmilieu. Koele en vochtige gangen en de begeleiding door oud mijnwerkers doen de verhalen van vroeger tot leven komen. De winning zelf vindt plaats op een diepte van 200 tot 350 meter. Jaarlijks wordt er hier ongeveer 300.000 ton uit de grond gehaald en men schat dat de voorraad kalk nog voor minstens 100 jaar voldoende is.

In Lohja zelf is de **St. Laurentius kerk** het waard om een bezoekje te brengen. De Gotische kerk dateert uit het eind van de 15e eeuw en is in de plaats gekomen van een oude houten kerk die omstreeks 1300 is gebouwd. Het is een van de drie grootste middeleeuwse stenen parochiekerken van Finland en is van binnen rijk gedecoreerd met bijna 200 muurschilderingen die verhalen uit de bijbel tonen en zijn aangebracht in de tijd van bisschop Arvid Kurki. (1510-1522). De inrichting is grotendeels vernieuwd tijdens diverse renova-

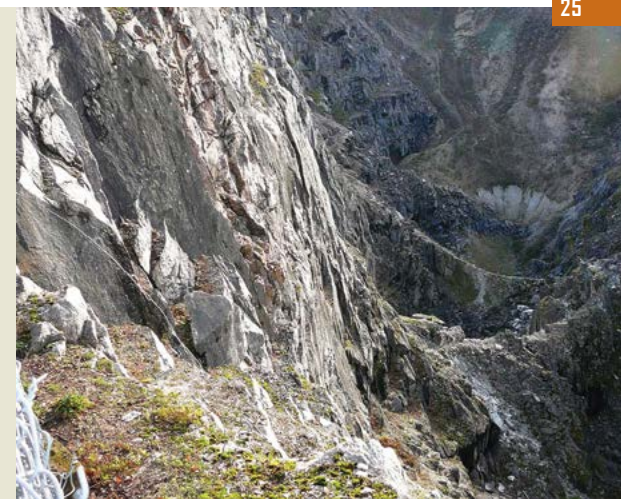
tari sakaristossa ja tietenkin monet freskot. Nykyinen saarnastuoli on vuodelta 1845 ja sen on suunnitellut Jan Wiik.

Reittimme seuraava paikka Kirkkonummella on **Siuntio** (ruotsiksi *Sjundeå*). Näkemisen arvoisia paikkoja siellä ovat: Siuntion Pyhän Pietarin kirkko. Pyhälle Pietarille pyhitetty kirkko rakennettiin 1400-luvulla ja se on Siuntion vanhin rakennus. Samalla paikalla oli kirkko jo 1300-luvulta lähtien. Kirkon kellotapulien perustukset ovat luultavasti myös peräisin 1300-luvulta. Kirkon holvi- ja katto-maalaukset ovat 1500-luvun alusta, mutta ne peitettiin kalkkilaastilla 1700-luvulla. Vuonna 1938 ne paljastettiin uudestaan ja nyt Raamatun kertomuksia kuvaavat runsaat koristemaalaukset ovat vieläkin ihailtavissa. Pyhää Pietaria kuvataan monessa niistä. Yhdessä niistä häntä kuvataan ristiinnaulittuna. Toinen on Karin

Fresco in de St. Laurentiuskerk in Lohja. | Lohjan Pyhän Laurin kirkon freskoja.

ties. Toch is er genoeg bewaard gebleven om dit te bezichtigen, zoals beelden een houten kruis, een originele schrijn in de sacristie en natuurlijk de vele fresco's. De huidige preekstoel dateert uit 1845 en is ontworpen door Jean Wiik.

De Tytyri kalkmijn. | Tytyrin kalkkikivikaivos.

Månsdotterin lahjoittamassa saarnastuolissa ja kolmas on sakaristossa oleva häntä paratiisin avain kädessä esittävä patsas. Sen takia Siuntion kaupunginvaakunassa

Herenhuis/kasteel Suitia. | Suitian kartano.

De volgende plaats op onze route naar Kirkkonummi is **Siuntio** (Zweeds: *Sjundeå*). Interessante plekjes in dit stadje om te bezichtigen zijn:

1. De St. Petruskerk. De kerk met St. Petrus als patroonheilige werd gebouwd in de 15e eeuw en is daarmee het oudste gebouw in Siuntio, maar er bestond al een kerk op dezelfde plaats in de 14e eeuw. De stenen basis van de klokkentoren dateert waarschijnlijk uit de 14e eeuw. De oude

plafond- en muurschilderingen dateren uit het begin van de 16e eeuw, maar zijn wit gekalkt in de 18e eeuw. In 1938 zijn ze weer tevoorschijn gehaald, en nu zijn de uitbundige presentaties van de Bijbelverhalen weer te bewonderen. St. Petrus vertoont zich op drie verschillende plaatsen in de kerk. Allereerst gekruisigd op een van de muurschilderingen, ten tweede is hij geschilderd op de oude preekstoel geschonken aan de kerk door Karin Månsdotter, en ten derde is hij geportretteerd in een sculptuur op de kansel. In de sculptuur houdt hij de sleutels van het paradijs in zijn handen, en dit verklaart waarom de sleutel als symbool is opgenomen in het stadswapen van Siuntio. De doopvont uit 1550 is een van de oudste voorwerpen in de kerk. Het werd geschonken aan de kerk door Hebbila Siggisdotter van Suintia, die de weduwe was van Erik Fleming, Koninklijk wethouder en militaire commandant in de 16e eeuw.

on avaimen kuva. Kastemalja vuodelta 1555 on yksi kirkon vanhimmista esineistä. Se on lahjoitus Hebbila Siggisdotter van Suintialta, Erik Flemings laskeltä. Erik Fleming oli kuninkaallinen valtaneuvos ja sotajoukkojen johtaja 1500-luvulla. Paikallinen historian ja kulttuurin museo. Vuonna 1820 perustettu Gårdskullan maatalousmuseum. Se on kunnostettu perusteellisesti 1922 ja sitä käytetään konferenssilaisuuksiin ja erilaisiin tapahtumiin.

Suitian kartanolinna, joka on rakennettu vuosina 1540-1545. Venäläiset tuhosivat sen vuonna 1730 jonka jälkeen rakennettiin uusi puinen päärakennus. Se tuhoutui tulipalossa 1758, minkä vuoksi linna kunnostettiin vuoteen 1761 mennessä. Vuosina 1898-1899 ulkoasu muutettiin vastaamaan romanttista mielikuvaa keskiajan linnoista. Ympäröivä puutarha on peräisin 1540-luvulta ja se on Suomen vanhin

tunnettu puutarha. Nykyään kartano on Helsingin Yliopiston käytössä tutkimus- ja opetustilana. Kartanoon kuuluvan maatalouskeskusten lisäksi siihen kuuluu n. 60 erillistä rakennusta. Kartanon 771 hehtaarin alueesta on 260 hehtaaria peltomaata. Maatilaa käytetään karjan kasvatukseen. Seuraavan Aviisin numeron Kuninkaantien reitti kulkee Fiskarssista Kirkkonummelle.

Jacques Groenendijk
Käännös Minna Rätty

2. Het lokale Geschiedenis- en Cultuurmuseum.
3. Het in 1820 gestichte Museum van Landbouw, Gårdskulla, wat in 1922 is gerenoveerd en ook gebruikt wordt als conferentieruimte en voor het houden van activiteiten.
4. Het oorspronkelijke Suintia herenhuis/kasteel dat werd gebouwd in 1540-1545. Na de vernietiging in 1730 door de Russen is het opnieuw opgebouwd, maar het nieuwe houten hoofdgebouw werd vervolgens door een brand in 1758 verwoest. Het landhuis/kasteel werd gerestaureerd in 1761 en herbouwd in 1898-1899 in een romantische middeleeuwse stijl. De tuin dateert nog wel uit 1540 en is de oudste bekende tuin in Finland. Nu doet de Universiteit van Helsinki er onderzoek op het gebied van de landbouw. Het landgoed bestaat uit ongeveer 60 gebouwen en een agrarisch centrum, het omvat 771 hectare grond, met ongeveer 260 hectare

Ridderzaal in het herenhuis/kasteel Suintia. | Suintian kartanon ritarisali.

landbouwgrond en velden. De boerderij wordt gebruikt voor de veeteelt.

De route langs de Koningsweg die we in het volgende nummer van Aviisi beschrijven, zal de zuidelijke route zijn van Fiskari naar Kirkkonummi.

Jacques Groenendijk

VDM Webshop

- **Moderne glaskunst**
- **Elandleer**

Kijk onder agenda voor Beurzen en Fairs.
Bestellen via de website.

www.vdm-glaskunst.nl

www.elandleer.nl

Duitzers en Hongaren in Finland geïnterneerd na de Vervolgoorlog

Arnold
Pieterse

Inleiding

De grote supermarkten in Finland verkopen niet alleen levensmiddelen, maar van alles en nog wat, waaronder ook boeken.

Kortgeleden was ik in een Prisma supermarkt en zag daar tot mijn verrassing een recent boek over Duitsers en Hongaren, die direct na de Vervolgoorlog (1941-1944), onder druk van de Sovjet-Unie, in Finland zijn geïnterneerd. Ik wist niets van deze geschiedenis af. Het boek is geschreven door Mikko Määttä en heeft als titel *Vihollisina vangitut* (Gevangenen die als vijanden worden gezien). Op de achterflap staat dat, hoewel veel Duitsers in de herfst van 1944 vanuit Finland naar Duitsland waren teruggekeerd, de over-

gebleven Duitse en Hongaarse burgers op verschillende plaatsen in Finland zijn geïnterneerd. Het ging daarbij niet alleen om personen die van origine Duits of Hongaars waren, en al lang in Finland woonden, maar ook om hun Finse partners en kinderen. Zelfs zieken en ouderen zijn deze dans niet ontsprongen. Alles bij elkaar werd mij duidelijk dat dit een grote tragedie is geweest, waar tot nu toe weinig of niets over is gepubliceerd. Ik heb hieronder het een en ander samengevat.

Achtergrond: het aantal geïnterneerden en de locatie van de kampen

In de wapenstilstandsovereenkomst tussen de Sovjet-Unie en Finland, die op 19

september 1944 in Moskou is ondertekend, stond expliciet dat de Finse regering er garant voor moest staan dat de Duitse en Hongaarse staatsburgers, die op Fins grondgebied verbleven, moesten worden geïnterneerd. Vier dagen eerder, op 15 september, was hun aantal 560. Het ging hierbij niet om militairen, die werden gezien als een aparte categorie. De meeste Duitse militairen bevonden zich aan het eind van de Vervolgoorlog in Lapland en zijn in de loop van de Laplandoorlog tussen Finland en Duitsland (van september 1944 tot april 1945), uitgeweken naar Noorwegen.

Kort daarvoor, op 10 september 1944, waren nog 193 Duitse burgers uit Finland vertrokken met het schip 'Malgache' naar Danzig (tegenwoordig Gdansk in Polen). Dit is een heel gevaarlijke onderneming geweest. Wanneer het schip tijdens de reis over de Oostzee was ontdekt door de geallieerden, was het waarschijnlijk ge-

nimenomaisesti, että Suomen hallitus sitoutuu internoimaan Suomen alueella olevat Saksan ja Unkarin kansalaiset. Neljä päivää aikaisemmin, 15. syyskuuta, heittä oli ollut 560. Lukuun eiväts sisältyneet sotilaat, jotka luettiin eri ryhmäksi. Pääosa saksalaisista sotilaista oli jatkosodan loppuessa Lapissa, ja Suomen ja Saksan välisen Lapin sodan aikana (syyskuusta 1944 huhtikuuhun 1945) he vetäytyivät Norjaan.

Vähän tätä ennen, 10. syyskuuta 1944, 193 Saksan kansalaista oli vielä poistunut Suomesta Malgache-laivalla Danzigiin (nykyiseen Gdanskiin). Matka oli vaarallinen. Jos liittoutuneet olisivat havainneet laivan Itämerellä, sitä olisi luultavasti pommitettu tai torpedoitu, ja matkustajien henkiinjäämismahdollisuudet olisivat olleet vähäiset. Matka sujui kuitenkin onnellisesti ja saksalaiset pakolaiset saapuivat turvallisesti Danzigiin.

Omslag van het boek van Mikko Määttä over Duitsers en Hongaren die in Finland woonden en na de Vervolgoorlog in 1944 samen met hun familieleden werden geïnterneerd. | Mikko Määttälän kirja Suomessa asuneista saksalaisista ja unkarilaisista, jotka internointiin perheineen vuonna 1944 jatkosodan jälkeen.

Jatkosodan jälkeen Suomessa internoidut saksalaiset ja unkarilaiset

Johdanto

Suuret suomalaiset marketit eivät myy pelkästään elintarvikkeita vaan myös kaikkea muuta maan ja taivaan väliltä, kuten kirjoja.

Äskettäin näin Prismassa yllätyksekseni vastikään ilmestyneen kirjan saksalaisista ja unkarilaisista, jotka internointiin heti jatkosodan (1941-1944) jälkeen Neuvostoliiton painostuksesta. En tiennyt mitään tällaisista tapahtumista. Teoksen nimi on *Vihollisina vangitut* ja sen on kirjoittanut Mikko Määttä. Takakannessa kerrotaan, että vaikka suuri osa saksalaisista oli palannut syksyllä 1944 Suomesta Saksaan, jäljelle jääneet Saksan ja Unkarin kansalai-

set sijoitettiin internointileireille eri puolille Suomea. Tämä ei koskenut pelkästään saksalaisia tai unkarilaisia syntyperää olevia henkilöitä, jotka olivat asuneet Suomessa jo kauan, vaan myös heidän suomalaisia puolisoitaan ja lapsiaan. Sairaita ja lapsiakaan ei säästetty. Minulle selvisi, että kyseessä oli suuri tragedia, josta ei ole vielä juuri ilmestynyt julkaisuja. Esitän tässä yhteenvedon kirjasta.

Taustatietoa, internoitujen määrä ja leirien sijaintipaikat

Moskovassa 19. syyskuuta 1944 allekirjoitetussa Neuvostoliiton ja Suomen välisessä välirauhansopimuksessa määrättiin

Valpo (Valtiollinen poliisi) lähti aluksi siitä, että internointi ei koskenut vanhuk- sia eikä saksalaisen tai unkarilaisen kansa- sa avioituneita suomalaisia naisia. Näillä suomalaisnaisilla oli avioliiton solmimisen myötä saatu kaksoiskansalaisuus, tai jos he olivat avioituneet ennen tammikuun 1. päivää 1928, vain Saksan tai Unkarin kansa- laisuus. Kaksoiskansalaisuutensa (Saksan ja Suomen tai Unkarin ja Suomen kansa- laisuuden) he saivat pitää vain niin kauan kuin he asuivat Suomessa. Tuolloisen lain mukaan he menettivät Suomen kansalai- suutensa, jos he muuttivat ulkomaille.

Alussa internointileirejä oli vain kaksi, Hyvinkäällä (60 km Helsingistä pohjoiseen) ja Lempäälässä (20 km Tampereelta etelään). Lokakuun alussa Suomen sisäministeri ilmoitti liittoutuneiden valvontakomis- siolle, joka oli käytännössä Neuvostoliiton valvontakomissio, että ilmoittautuneita saksalaisia ja unkarilaisia oli noin 200. Neu-

bombardeerd of getorpedeerd, en hadden de opvarenden weinig kans gemaakt dit te overleven. Maar dat is niet gebeurd en de Duitse vluchtelingen hebben veilig de haven van Danzig bereikt.

De Valpo (*Valtiollinen poliisi* of Finse staatspolitie) ging er eerst van uit dat de internering niet van toepassing was op Finse vrouwen die met een Duitser of Hongaar waren getrouwd en ouden van dagen. Door het huwelijk hadden Finse vrouwen of een dubbele nationaliteit of, wanneer ze getrouwd waren vóór 1 januari 1928, alleen de Duitse of Hongaarse nationaliteit. De dubbele nationaliteit (Duits en Fins of Hongaars en Fins) was alleen van kracht zo lang zij in Finland verbleven. Zij verloren indertijd de Finse nationaliteit wanneer zij zich in het buitenland vestigden.

In het begin waren er maar twee interneringskampen, in de plaatsen Hyvinkää (60 km ten noorden van Helsinki) en Lem-

päälä (20 km ten zuiden van Tampere). Begin oktober meldde de Finse minister van Buitenlandse Zaken aan de Geallieerde Controle Commissie, die in de praktijk een Sovjet-commissie was, dat zich ongeveer 200 Duitsers en Hongaren hadden gemeld. De Sovjet-autoriteiten waren van mening dat dit aantal veel te laag was en reageerden bijzonder geïrriteerd. Zij eisten dat ook de in Finland geboren vrouwen en kinderen van Duits/Finse en Hongaars/Finse echtparen gevangen werden gezet, plus de ouden van dagen.

De Valpo moest hier wel gevolg aan geven en uiteindelijk was het aantal geïnterneerden 470, waaronder 19 Hongaren.

Het aantal interneringskampen werd fors uitgebreid (zie kaartje). Behalve de twee kampen in Hyvinkää en Lempäälä, kwamen er kampen bij in Hämeenlinna, Loimaa, Oitti, Paimio, Pohjankuru, Tammissaari en Hanko.

vostoviranomaiset pitivät määrää aivan liian pienenä ja olivat erittäin ärtyneitä. He vaativat, että myös suomalaissyntyiset vaimot sekä saksalais-suomalaisten ja unkarilais-suomalaisten pariskuntien lapset oli vangittava, samoin vanhukset.

Valpon oli noudatettava käsky, ja lopulta internoitujen määrä nousi 470 henkeem. Heistä 19 oli unkarilaisia.

Internointileirejä perustettiin lisää (katso karttaa). Hyvinkään ja Lempäälän leirien lisäksi perustettiin uudet leirit Hämeenlinnaan, Loimaalle, Oittiin, Paimioon, Pohjankuruun, Tammisaareen ja Hankoon.

Internointikausi

Internointi alkoi syyskuussa 1944. Vielä huhtikuussa 1945 Suomen hallitus yritti turhaan vapauttaa suomalaissyntyiset naiset. Valvontakomissien puheenjohtaja Andrei Ždanov pysyi kuitenkin kannas-

De interneringsperiode

De interneringsperiode is in september 1944 begonnen. In april 1945 heeft de Finse regering nog vergeefs een poging gedaan om de in Finland geboren vrouwen vrij te krijgen. Maar de voorzitter van de Controle Commissie, Andrei Zdanov, bleef op het standpunt staan dat niemand voortijdig mocht worden vrijgelaten.

Uiteindelijk heeft de internering voor de gevangenen, op vijftien na, geduurd tot 19 maart 1946. Het nieuws van de vrijlating werd de avond daarvoor, op 18 maart, volkomen onverwacht bekend gemaakt. De communistische minister van Binnenlandse Zaken, Yrjö Leino, zou volgens eigen zeggen de vrijlating bij de Controle Commissie hebben bewerkstelligd.

De reden waarom vijftien personen vast bleven zitten, zou zijn geweest dat zij met de Nazi's hadden gesympathiseerd. Hierbij waren vijf Duitse mannen, vier

saan, ettei ketään saanut päästää ennen- aikaisesti vapauteen.

Loppujen lopuksi vankien internointi kesti, viittätoista henkilöä lukuun ottamatta, 19. maaliskuuta 1946 asti. Vapauttamisilmoitus tuli täytenä yllätyksenä edellisenä iltana 18. maaliskuuta. Communistien sisäministeri Yrjö Leino kuittasi vapauttamisen omaksi ansiokseen.

Viittätoista henkilöä pidettiin edelleen vangittuina, koska heidän väitettiin olleen natsimielisiä. Kyseessä oli viisi saksalaista miestä, neljä saksalais-suomalaista avioparia ja kahden pariskunnan kaksi aikuista tytärtä.

Mikko Määttä esittää kirjassaan, että 15 henkilön lukumäärä oli lyöty edeltä käsin lukkoon, eikä heidän natsisymptioitaan ole koskaan näytetty toteen. Joka tapauksessa näyttää epätodennäköiseltä, että ryhmään kuuluneet kuusi naista olisivat sekaantuneet politiikkaan.

Duits/Finse echtparen en twee volwassen dochters van twee van deze echtparen.

In het boek van Mikko Määttä wordt gesuggereerd dat dit aantal van 15 personen van te voren was vastgesteld en dat het nooit bewezen is dat zij Nazi sympathieën hadden. In ieder geval lijkt het onwaarschijnlijk dat de zes vrouwen onder hen zich met de politiek hadden bemoeid.

De overgebleven gevangenen werden in april 1946 overgebracht naar het kamp in Hanko, met uitzondering van één vrouw, die in het ziekenhuis lag. Er heerste in het kamp in Hanko een nerveuze en angstige stemming, omdat het onduidelijk was wat er verder ging gebeuren.

Op 7 juli 1947 zijn de 14 personen die in Hanko waren geïnterneerd, overgebracht naar het vrachtschip 'Norma', dat op weg was van Kotka naar Engeland. De kapitein had een bericht ontvangen waarin hem door de Finse regering werd bevolen een 'vracht' op te halen in Hanko. De 'vracht'

Andrej Zhdanov, de voorzitter van de Geallieerde Controle Commissie, die geheel uit Russen bestond. | Andrei Zdanov, pelkääntään Neuvostoliiton edustajista koostuneen liittoutuneiden valvontakomissien puheenjohtaja.

Jäljelle jääneet vangit siirrettiin huhtikuussa 1946 Hangon leirille, lukuun ottamatta yhtä sairaalassa ollutta naista. Tunnelma Hangon leirissä oli hermostunut ja pelokas, koska tulevaisuus oli täysin epävarma.

Heinäkuun 7. päivänä 1947 Hankoon internoidut 14 henkeä siirrettiin rahtilaiva Norma, joka oli matkalla Kotkasta Englantiin. Kapteeni oli saanut viestin,

Locaties van de interneringskampen in Finland. | Internointileirit Suomessa.

bestond dus uit de 14 gevangenen die, zoals snel zou blijken, gedeporteerd moesten worden naar Duitsland. Op 8 juli 1947 zijn zij afgezet in de Oost-Duitse havenstad Wismar, waarna zij zijn overgebracht naar Oost-Berlijn. In de vijftiger jaren hebben twee van de Duits/Finse echtparen en een Duitse man kans gezien naar Finland terug te gaan. De Finse vrouw die in Hanko in het ziekenhuis was achtergebleven, is in tegenstelling tot haar 14 medegevangenen, niet gedeporteerd en uiteindelijk in Finland vrijgelaten.

Over de omstandigheden in de interneringskampen worden in het boek van Mikko Määttä maar een beperkt aantal details gegeven. De gevangenen zaten achter een prikkeldraadversperring en waren volledig van de buitenwereld afgesloten. Zij mochten drie brieven per week versturen binnen Finland. Het sturen van post naar het buitenland was verboden. Telefoneren was alleen toegestaan onder

jossa Suomen hallitus määräsi hänet nou-tamaan 'rahtia' Hangosta. 'Rahti' koos-tui siis 14 vangista, ja pian kävi ilmi, että heidät oli määrä viedä Saksaan. Laiva saapui 8. heinäkuuta 1947 itäsaksalaiseen Wismarin satamakaupunkiin, josta vangit kuljetettiin Itä-Berliiniin. Kahden suoma-lais-saksalaisen pariskunnan ja yhden sak-salaisen miehen onnistui 50-luvulla pala-ta Suomeen. Toisin kuin muut 14 vankia, Hankoon sairaalaan jäänyt suomalaisnai-nen säästy pakkosiirrolta ja lopulta hänet vapautettiin Suomessa.

Internointileirien oloista on Mikko Määttä kirjassa vain vähän yksityiskoh-taista tietoa. Vangit olivat piikkilanka-ai-dan takana ja täysin eristyksissä ulkomaai-lmasta. He saivat lähettää kolme kirjettä viikossa Suomen alueelle. Postin lähettä-minen ulkomaille oli kiellettyä. Puhelinsoi-tot olivat sallittuja vain erikoistapauksissa ja niihin piti saada leiripäällikön lupa.

heel bepaalde omstandigheden en daar-voor moest toestemming worden gege-ven door de kampcommandant.

Voorbeelden

In het boek van Mikko Määttä wordt, op basis van interviews, een overzicht gege-ven van de lotgevallen van een aantal ge-interneerden. Dit laat heel duidelijk zien hoe tragisch en onmenselijk deze gebeur-tenissen zijn geweest. Ik haal er een paar voorbeelden uit:

De Duits/Finse familie Brettschneider. De Duitse vader, Willi Brettschneider, geboren in 1899 in Breslau (tegenwoordig Wrocklaw in Polen), had tijdens de Eerste Wereldoor-log in het Duitse leger gediend als verzor-ger van paarden. Na de oorlog, 21 jaar oud, was hij naar Finland vertrokken, waar een oudere zuster van hem woonde. In Finland ging hij eerst bij zijn zuster wonen in de buurt van Kirkkonummi, waar hij Zweeds leerde. Vervolgens trok hij naar het dorpje

Esimerkkejä

Mikko Määttä kirjassa kuvataan haas-tattelujen pohjalta eräiden internoitujen kohtaloa. Kuvauksista ilmenee selvästi, mi-ten traagisia ja epäinhimillisiä heidän koke-muksensa olivat. Kerron pari esimerkkiä:

Saksalais-suomalainen Brettschneiderin perhe. Saksalainen isä, Willi Brettschneider, oli syntynyt 1899 Breslaussa (nykyään Puo-lalle kuuluva Wrocklaw) ja työskennellyt en-simmäisen maailmansodan aikana Saksan armeijassa hevosten hoitajana. Sodan jäl-keen, 21-vuotiaana, hän muutti Suomeen, jossa hänen isosiskonsa asui. Suomessa hän asui ensin sisarensa luona Kirkkonum-men seuduilla ja oppi siellä ruotsin kielen. Sen jälkeen hän muutti Vaasan lähistölle Västervikin kylään, jossa hän työskenteli puutarhurina. Siellä hän tutustui suomalai-seen Irene Finneen, jonka kanssa hän solmi avioliiton vuonna 1929. Pariskunta muutti Sipooseen, missä Willi sai paikan Söder-

Västervik in de buurt van Vaasa, waar hij als tuinman ging werken. Daar ontmoette hij de Finse Irene Finne, waarmee hij trouwde in 1929. Het paar verhuisde vervolgens naar Sipoo, waar Willi als tuinman ging werken op de kartano Söderkulla. Op de kartano woonden zij in twee kamers en een keuken en kregen drie dochters.

In de herfst van 1943 was de oudste dochter, Magnhild, die 14 jaar oud was, bij de grootouders in Västervik gaan wonen om daar naar een Zweedse school te kun-nen gaan. De reden hiervoor was dat de busreis van Sipoo naar Helsinki, om daar naar school te gaan, erg omslachtig was. De twee andere dochters, Runa, 13 jaar, en Gunvor, 10 jaar, waren in augustus 1944 ook naar Västervik verhuisd. Zij zouden daar de volgende maand ook naar school gaan.

In september zijn de ouders Brett-schneider in grote haast van Sipoo naar Västervik gereisd om aan hun kinderen te vertellen dat hun vader moest worden

kullan kartanon puutarhurina. Kartanossa heillä oli kahden huoneen koti. Perheeseen syntyi kolme tyttäretä.

Syksyllä 1943 vanhin tytär, 14-vuo-tias Magnhild, muutti isovanhempien luo Västervikiin voidakseen käydä siellä ruotsalaista koulua. Koulumatka bussilla Sipooosta Helsinkiin olisi ollut kovin han-kala. Muut tyttäret, 13-vuotias Runa ja 10-vuotias Gunvor, muuttivat elokuussa 1944 myös Västervikiin. Heidän oli määrä men-nä siellä seuraavassa kuussa kouluun.

Syyskuussa Brettschneiderin van-hemmat matkustivat kiireellä Sipooosta Västervikiin kertomaan lapsilleen, että isä internoitaisiin. Willi Brettschneider il-moittautui sen jälkeen Vaasan poliisille ja hänen vaimonsa palasi Sipooseen. Lapset eivät sen jälkeen kuulleet mitään vanhem-mistaan, kunnes lokakuussa ovela seiso-i tuntematon mies. Hän oli poliisi, joka tuli kertomaan, että lasten piti lähteä seuraa-

geïnterneerd. Hierna meldde Willi Brettschneider zich bij de politie in Vaasa en reisde zijn vrouw terug naar Sipoo. De kin-deren hoorden daarna niets meer van hun ouders, tot eind oktober een onbekende man voor de deur stond. Het bleek een po-litieagent te zijn die kwam vertellen dat de kinderen de volgende dag op reis moesten gaan. Er werd niet verteld waarheen.

Dus zonder dat de familieleden in Vaasa wisten waar de kinderen naar toe moesten gaan, werden zij de volgende

Willi Brettschneider, een Duitser die met zijn Finse vrouw en kinderen in 1944 na de Vervolgoorlog werd geïnterneerd. | Willi Brettschneider, saksalainen, joka internoitiin suomalaisen vaimonsa ja lastensa kanssa jatkosodan jälkeen vuonna 1944.

vana päivänä matkalle. Matkan määrän-päätä ei kerrottu.

Seuraavana päivänä poliisi haki lapset ja vei heidät junaan, eikä Vaasassa asuvilla sukulaisilla siten ollut tietoa, minne lapsia oltiin viemässä. Junassa heitä vartioi ki-vääriä kantava sotilas. He päätyivät lopul-ta Hyvinkään internointileirille, missä he suureksi helpotukseksen pääsivät van-hempiensa luo. Heidän Sipooseen jäänyt äitinsä oli sillä välin myös pidätetty.

Ella Bemeleit ja hänen perheensä. Kuu-sitoistavuotias Ella Bemeleit, joka asui Raisiossa saksalaisen isänsä, suomalai-sen äitipuolensa ja veljensä kanssa (hä-nen oma suomalainen äitinsä oli kuollut) kuuli aamuvarhaisella 22. syyskuuta 1944 vuokraemännältään, että kaikkien sak-salaisten piti ilmoittautua poliisille inter-nointia varten. Ella lähti kuitenkin ensin työpaikalleen 7 kilometrin päähän turku-laiseen painotaloon, jonne hän yleensä

dag door de politie afgehaald en naar de trein gebracht. In de trein werden ze bewaakt door een soldaat met een geweer. Uiteindelijk kwamen ze in het interneringskamp in Hyvinkää terecht, waar ze tot hun opluchting werden verenigd met hun ouders. Hun moeder was ondertussen in Sipoo ook gearresteerd.

Ella Bemeleit en familie. De zestienjarige Ella Bemeleit, die in Raisio woonde met haar Duitse vader (haar Finse moeder was overleden), Finse stiefmoeder en broer, hoorde op de vroege morgen van 22 september 1944 van haar huisbaas dat alle Duitsers zich moesten melden bij de politie om geïnterneerd te worden. Toch vertrok zij eerst naar haar werk, een drukkerij in Turku, 7 km van haar huis in Raisio, een afstand die zij meestal liep. Zij vertelde daar aan haar collega's dat zij naar het politiebureau moest gaan om zich te melden voor internering, maar niemand nam dit serieus. Toch werd zij op het bureau direct

Ella Bemeleit in 1952 (rechts), een dochter van een Duitse vader en een Finse moeder, die in 1944 na de Vervolgoorlog werd geïnterneerd (links op de foto de dochter van een vriendin). | Ella Bemeleit (oikealla) vuonna 1952. Ellan isä oli saksalainen ja äiti suomalainen, ja hänet internettiin vuonna 1944 (Kuvassa vasemmallä Ellan ystävätär).

gearresteerd en naar de trein gebracht, waar ze met haar vader werd verenigd, die ondertussen ook was aangehouden.

Na een kort verblijf in het kamp in Pohjankuru, niet ver van de Finse zuidkust, werden Ella en haar vader (die afkomstig was uit Oost-Pruissen, zijn beroep was bakker en hij was in 1923 naar Finland geëmigreerd) per trein naar het kamp in Lempäälä vervoerd. In oktober waren ondertussen Ella's Finse stiefmoeder en broer naar het kamp in Hyvinkää overgebracht en Ella en haar vader kregen permissie zich daar bij hen te voegen. Maar een aantal maanden later werd de familie weer overgebracht naar Lempäälä, waar Ella's stiefmoeder beviel van een zontje.

In het kamp in Lempäälä mocht maar een enkele keer naar de radio worden geluisterd. Uit de kranten die de geïnterneerden mochten lezen, waren de artikelen weggeknipd waarvan de bewakers vonden dat deze politiek gevoelig waren.

kulki jalan. Hän kertoi työtovereilleen, että hänen piti mennä ilmoittautumaan poliisiasemalle, mutta kukaan ei ottanut tilannetta vakavasti. Poliisiasemalla hänet kuitenkin pidätettiin heti ja vietiin junaan, missä hän tapasi isänsä, joka myös oli tällä välin otettu kiinni.

Ella ja hänen isänsä (joka oli kotoisin Itä-Preussista, ammatiltaan kondiittori ja muuttanut Suomeen vuonna 1923) vietiin ensin vähäksi aikaa Pohjankurun leirille etelärannikon tuntumaan, mistä heidät siirrettiin junalla Lempäälän leirille. Lokakuussa Ellan suomalainen äitipuoli ja veli vietiin Hyvinkään leirille, missä Ella ja hänen isänsä pääsivät heidän luokseen. Muutaman kuukauden kuluttua perhe siirrettiin taas Lempäälään, missä Ellan äitipuoli synnytti pojan.

Lempäälän leirillä he saivat kuunnella radiota vain muutaman kerran. Sanomalehdistä, joita internoidut saivat luetta-

De brieven die de gevangenen ontvingen werden gecensureerd, waarbij de bewakers de teksten zwart maakten die zij ongewenst vonden. Ondanks alles vond Ella dat ze niet te klagen hadden over het eten. Het grootste probleem was voor haar de onzekerheid over de toekomst. Omdat de kinderen niet naar school konden gaan, probeerden de ouders zo veel mogelijk zelf onderwijs te geven. Ella gaf in het kamp Duitse les. Na haar bevrijding in 1946 is Ella in Finland gebleven en later met een Finse man getrouwd.

De Hongaars/Finse familie Garam. Lajos Garam, een Hongaarse dominee, was in 1932 op 22 jarige leeftijd naar Finland gekomen met een studiebeurs om daar een jaar theologie te studeren. Hij ontmoette er de 23 jarige Finse pianiste Sole Kallioniemi en het paar is in 1936 getrouwd. Zij hebben zich vervolgens in Hongarije gevestigd. Maar zij reisden vaak naar Finland omdat Sole Kallioniemi daar gere-

vakseen, oli leikattu pois artikkelit, joita vartijat pitivät poliittisesti arkaluontoisina. Vangeille tulevat kirjeet sensuroitiin ja vartijat töhrivät ei-toivotuiksi katso-mansa kohdat mustalla viivalla. Kaikesta huolimatta Ellasta ei ainakaan ruoassa ollut valittamista. Suurin ongelma oli epä-tietoisuus tulevaisuudesta. Koska lapset eivät päässeet kouluun, vanhemmat yrittivät opettaa heitä parhaansa mukaan. Ella opetti leirillä saksaa. Vapauduttuaan vuonna 1946 Ella jäi Suomeen ja avioitui myöhemmin suomalaisen miehen kanssa.

Unkarilais-suomalainen Garamin perhe. Unkarilainen pastori Lajos Garam oli tullut vuonna 1932 22-vuotiaana Suomeen opintorahan turvin opiskelemaan vuodeksi teologiaa. Suomessa hän tutustui 23-vuotiaaseen pianotaiteilijaan Sole Kallioniemeen, ja pari avioitui vuonna 1936. He asettuivat Unkariin. Pariskunta matkusti kuitenkin usein Suomeen, kun Sole

De Hongaarse dominee Lajos Garam, zijn Finse vrouw Sole Kallioniemi-Garam en hun drie kinderen. De familie werd in 1944 na de Vervolgoorlog geïnterneerd. | Unkarilainen pappi Lajos Garam, hänen suomalainen vaimonsa Sole Kallioniemi-Garam ja heidän kolme lastaan. Perhe internettiin vuonna 1944 jatkosodan jälkeen.

Kallioniemi kutsuttiin konsertoimaan. Lajos oli tällä välin oppinut hyvin suomea. Vuonna 1943, kun pariskunnalla oli jo kaksi lasta, hän otti vastaan tarjouksen ryhtyä Suomen armeijan sotilaspapiksi. Perhe asettui asumaan Helsinkiin Sole Kallioniemen äidin luo. Syyskuussa 1944 heidän internettiin Lempäälän leirille. Edes sotilaspappia ei siis säästetty.

Garamin perheen elämä leirillä oli hyvin vaikeaa. Heidän huoneensa oli niin pieni, että sängyt piti työntää osittain alekkain. Lisäksi lapsista nuorin, joka oli vielä vauva, sairastui vakavasti, mutta parani onneksi. Toisin kuin Ella Bemeleit, Garamit valittivat ruoasta. Ennen vapau-

geld werd uitgenodigd om concerten te geven. Lajos had ondertussen heel goed Fins leren spreken. In 1943, het paar had intussen twee kinderen, nam hij een aanbod aan om in Finland als dominee te gaan werken bij het leger. De familie ging in Helsinki wonen bij de moeder van Sole Kallioniemi en is in september 1944 geïntereerd in het kamp in Lempäälä. Dus zelfs een legerdominee werd niet gespaard.

De familie Garam heeft het heel moeilijk gehad in het kamp. De kamer die ze daar kregen was zo klein dat de bedden gedeeltelijk onder elkaar moesten worden geschoven. Bovendien werd hun jongste kind, dat nog een baby was, ernstig ziek, maar is wel weer hersteld. In tegenstelling tot Ella Bemeleit klaagden zij wel over het eten. Zij kregen ook nog een zoontje in het kamp, voorat zij in 1946 werden vrijgelaten, wat onder de nogal primitieve omstandigheden in het kamp veel problemen met zich mee heeft gebracht.

tumista vuonna 1946 heille syntyi vielä poika, minkä on täytynyt olla leirin primitiivisissä oloissa hyvin hankalaa.

Oopperalaulaja Lea Piltti. Lea Piltti oli maineikas laulajatar. Hän oli muuttanut 1930 Berliiniin, missä hän avioitui saksalaisen miehen kanssa ja sai Saksan kansalaisuuden. Pari erosi kuitenkin jo parin vuoden kuluttua. Lea Piltti palasi joulukuussa 1943 Suomeen, mutta esiintyi senkin jälkeen vielä säännöllisesti Saksassa. Tammikuun 30. päivänä 1945 hän oli illalla konsertin jälkeen Helsingin Seurahuoneella, kun kaksi poliisia tuli pidättämään hänet.

Piltti vietiin Loimaan internointileirille, missä hän sai pienen huoneen. Ylelliseen hotellielämään tottunut laulajatar joutui siten yhtäkkiä täysin erilaiseen maailmaan. Hän ryhtyi heti kirjoittamaan kirjeitä musiikkialalla toimiville ystävilleen ja pyysi heitä pelastamaan hänet mahdollisimman pian kurjasta tilanteesta. Viranomaiset il-

De Finse operazangeres Lea Piltti. Lea Piltti was indertijd een beroemde zangeres in Finland. Zij was in 1930 naar Berlijn verhuisd, waar ze vervolgens met een Duitser trouwde en de Duitse nationaliteit had gekregen. Maar een paar jaar later is het paar al weer gescheiden. In december 1943 is Lea Piltti naar Finland teruggegaan, maar trad daarna ook nog geregeld op in Duitsland. Op 30 januari 1945 verbleef zij, na een concert, in hotel Seurahuone in Helsinki en werd daar 's avonds door twee politieagenten gearresteerd.

Zij werd overgebracht naar het interneringskamp in Loimaa, waar zij een klein kamertje kreeg. De zangeres, die gewend was om in dure hotels te verblijven, was

Een foto van de zangeres Lea Piltti op de omslag van de biografie die over haar is geschreven door Leena Nivanka. Lea Piltti was getrouwd geweest met een Duitser en werd na een optreden in Helsinki op 30 januari 1945 gearresteerd. | Oopperalaulaja Lea Piltti Leena Nivangan kirjoittaman elämäkerran kannessa. Lea Piltti oli naimisissa saksalaisen kanssa, ja hänet pidätettiin Helsingissä konsertin jälkeen 30. tammikuuta 1945.

dus van de een op de andere dag in een volledig andere wereld terecht gekomen. Zij ging direct brieven schrijven naar haar relaties in de muziekwereld met de vraag om haar zo snel mogelijk uit deze benarde situatie te redden. De autoriteiten lieten vervolgens weten dat, wanneer zij een officiële verklaring van Lea Piltti zouden ontvangen, waarin zij afstand deed van haar Duitse nationaliteit, het probleem verholpen zou zijn. Dit was snel geregeld en na drie dagen was zij al weer vrij. Dit was dus een duidelijk voorbeeld van klas-sejustitie, al zou aangevoerd kunnen worden dat zij ondertussen van haar Duitse echtgenoot gescheiden was.

Nawoord

In het boek van Mikko Määttä worden nog veel meer voorbeelden aangedragen van personen die in Finland woonden, in de meeste gevallen al vele jaren, en in 1944 werden geïnterneerd omdat zij de

moittivat, että ongelma ratkeaisi, jos he saisivat Pilttiltä virallisen ilmoituksen, jossa hän luopuisi Saksan kansalaisuudestaan. Asia järjestyi nopeasti, ja kolme päivää myöhemmin Lea Piltti oli jälleen vapaana. Tässä oli siis selvä esimerkki oikeuslaitoksen puolueellisuudesta, vaikka Piltin eduksi voidaan tietysti esittää, että hän oli tällä välin eronnut saksalaisesta aviomiehestään.

Jälkisanat

Mikko Määttälän kirjassa on paljon muitakin esimerkkejä henkilöistä, jotka olivat useimmissa tapauksissa asuneet Suomessa jo vuosikausia ja jotka vuonna 1944 internoitiin, koska he olivat Saksan tai Unkarin kansalaisia. Kirja antaa selvän kuvan siitä, miten epäoikeudenmukaaisesti Suomen viranomaiset joutuivat Neuvostoliiton painostamina toimimaan. Internoiduilla ei ollut mitään tekemistä jatkosodan kanssa, jota Suomi oli käynyt

Duitse of Hongaarse nationaliteit hadden. Het geeft een duidelijk beeld hoe onrechtvaardig de Finse autoriteiten, onder druk van de Sovjet-Unie, hebben moeten handelen. Deze mensen hadden niets te maken gehad met de Vervolgoorlog, die Finland, met steun van Duitsland, tegen de Sovjet-Unie had gevoerd. Vooral de 14 personen die na een internering van drie jaar, zonder een vorm van proces, naar Oost-Duitsland zijn gedeporteerd, waaronder Finse vrouwen, is toch wel erg tragisch. In Finland is deze zaak kennelijk jaren lang doodgezwegen.

Arnold Pieterse

Literatuur:

Määttä, Mikko (2011). Vihollisina vangitut. Internointileirit neuvostosuhteiden välikappaleina 1944-1947. Alena, Jyväskylä. 346p.

Saksan tuella Neuvostoliittoa vastaan. Erityisen järkyttävä on niiden 14 henkilön kohtalo, jotka kolmen vuoden internoinnin jälkeen vietiin ilmaan minkäänlaista oikeudenkäyntiä Itä-Saksaan. Suomessa tästä historian vaiheesta on ilmeisesti vaiettu vuosikausia.

Arnold Pieterse

Käännös: Leena Määttänen

Lähteet:

Määttä, Mikko (2011). Vihollisina vangitut. Internointileirit neuvostosuhteiden välikappaleina 1944-1947. Alena, Jyväskylä. 346 s.

Dien Logeman-van der Willigen

De oudste vertalingen van Finse boeken in het Nederlands zijn van mevrouw D. Logeman-van der Willigen. Ze verschenen in het begin van de vorige eeuw. Het oudste boek, *De Vluchtelingen* van Johannes Linnankoski, verscheen in 1914, de 'jongste' twee in 1925 *Luchtkastelen* (Omatunto) en *Marja (Juha)* van Juhani Aho. Ik heb enkele door mw. Logeman vertaalde boeken in mijn bezit en ik vroeg me af wie zij geweest was en hoe zij in Finland geïnteresseerd is geraakt. In het onderstaande een samenvatting van mijn zoektocht.

Gerard Rijse Mevrouw Dina Samuela (Dien) van der Willigen werd in juni 1864 geboren in Haarlem. Zij was de dochter van een van de directeurs van het Teylersmuseum. In april 1889 trouwde zij met Henk (Henri) van der Willigen. Henri van der Willigen was taalgeleerde. Aanvankelijk anglistiek,

later ook germanistiek en scandinavistiek. Henri werd een van de eerste professoren scandinavistiek aan de toen nog Franstalige universiteit van Gent. Zijn eerste functie was docent in de 'Engelsche philologie'. In 1903 werd dat 'moderne Skandinaafsche philologie'.

Sinds haar vertrek naar Gent heeft Dien Logeman in België gewoond, met uitzondering van de jaren 1916-1918, toen zij met haar man tijdelijk weer in Nederland woonde vanwege de wereldoorlog. In oktober 1925 is Dien Logeman-van der Willigen overleden in Brussel.

In haar necrologie schrijft haar vriendin Marie Elisabeth Belpaire:

Het is verbazend wat deze vrouw gepresteerd heeft. In 25 jaren heeft ze meer dan

honderd boeken vertaald: uit het Deensch romans van H. Bang, Ingeborg, Maria Sick, Svend Leopold, Oks Rung, Joh- Jørgensen e.a., uit het Zweedsch o.m. werk van Per Kallström, Ellen Key; uit het Zweedsch-Finsch van Pekka Malm (pseudonym van Werner Söderhjelm), Henning Söderhjelm, Linnankoski, Stahlberg, enz.; uit het Noorsch van Björnson, John Boyer, Sigrid Undset, enz. Maar daarbij vond zij nog tijd om tal van artikels, reisbeschrijvingen, en kritieken te geven in de tijdschriften 'Dietsche Warande en Belfort', 'Onze Eeuw', 'Gulden Winckel', enz.

Waarschijnlijk is haar interesse en liefde voor de Scandinavische letterkunde ontstaan via haar man. Zij leerde vlot Deens, Noors en Zweeds. Al in 1903 vertaalde zij 'In tijden van gisting' van de Fin Pekka Malm uit het Zweeds. Uit deze vertaling blijkt al de interesse van Dien Logeman voor Finland, want het boek beschrijft de strijd tussen de Fennomannen, die met

kracht de Finse identiteit promootten, en de Svekomannen, die van mening waren, Finland zijn beschaving aan Zweden te danken heeft.

Dien Logeman-van der Willigen

Vanhimmat tunnetut kirjojen käännökset suomesta hollantiin ovat rouva D. Logeman-van der Willigenin käsialaa, ja ne julkaistiin viime vuosisadan alussa. Vanhin käännöksistä, Johannes Linnankosken *Pakolaiset (De Vluchtelingen)*, julkaistiin vuonna 1914. Vuonna 1925 taas julkaistiin kaksi 'tuoreinta' käännöstä: Juhani Ahon *Omatunto (Luchtkastelen)* ja *Juha (Marja)*. Omistan muutaman rouva Logemanin kääntämän kirjan, ja minua alkoi tästä syystä kiinnostaa, millainen ihminen hän oli ja miten hän tuli kiinnostuneeksi Suomesta. Seuraavassa on yhteenveto tutkimuksestani.

Rouva Dina Samuela (Dien) van der Willigen syntyi vuonna 1864 Haarlemissa, Alankomaissa. Hänen isänsä oli yksi Teylermuseon johtajista. Huhtikuussa 1889 Dien avioitui Henk (Henri) van der Willigenin

kanssa. Henri van der Willigen oli kieli-tieteilijä. Alunperin hänen erikoisalaansa oli anglistiikka, myöhemmin myös germanistiikka ja skandinavistiikka. Myöhemmin Henristä tuli vielä ranskankielisen Gentin yliopiston ensimmäinen skandinavistiikan professori. Ensin hän toimi englantilaisen filologian dosenttina, ja vuonna 1903 hänestä tuli modernin skandinaavisen filologian dosentti.

Genttiin lähtönsä jälkeen Dien Logeman jäi pysyvästi Belgiaan asumaan, poikkeuksena vuodet 1916-1918, joina hän asui miehensä kanssa väliaikaisesti Alankomaissa ensimmäisen maailmansodan vuoksi. Dien Logeman-van der Willigen kuoli Brysselissä lokakuussa 1925.

Marie Elisabeth Belpaire, kirjoitti ystävättärestään muistokirjoituksen:

On hämmästyttävää, mitä kaikkea tämä nainen sai aikaan. 25 vuoden aikana hän käänsi yli sata kirjaa: tanskalaisista mm. H. Bangin, Ingeborgin, Maria Sickin, Svend Leopoldin, Oks Rungin, Joh-Jørgensenin teoksia; ruotsalaisista mm. Per Kallströmin, Ellen Keyn teoksia; suomenruotsalaisista Pekka Malmin (Werner Söderhjelm pseudonymi), Henning Söderhjelm, Linnankosken, Stahlbergin, jne. teoksia; norjalaisista Björnsonin, John Boyerin, Sigrid Undsetin, jne. teoksia.

Näiden lisäksi hän ehti kirjoittaa lukuisia artikkeleita, matkakertomuksia, ja arvosteluita sellaisiin aikakauslehtiin kuin 'Dietsche Warande en Belfort', 'Onze Eeuw', 'Gulden Winckel', jne.

Luultavasti Dienin aviomies antoi kimmokkeen hänen rakkaudelleen skandinaa-

viseen kirjallisuustieteeseen. Dien oppi pian puhumaan tanskaa, norjaa ja ruotsia. Jo vuonna 1903 hän käänsi suomalaisen Pekka Malmin kirjan 'In tijden van gisting' (ruotsiksi 'Brytningstider') ruotsista hollanniksi. Tämä teos herätti Dien Logemanin kiinnostuksen Suomea kohtaan. Kirja kuvaa suomalaista kansallismieltä nostattavien fennomaniin ja svekomaanien, jotka olivat sitä mieltä että Suomi sai kiittää Ruotsia sivistyksestään, välisiä kiistoja.

Kustannusyhtiö Sijthoff julkaisi vuonna 1925 kirjan '*Suomi, het land der Kalevala*' (Suomi, Kalevalan maa). 'Dietsche Warande en Belfort'-lehdessä ilmestyi vuonna 1921 sarja artikkeleita, jotka luultavasti toimivat kirjan pohjustajina. Artikkeleissa, jotka Dien kirjoitti yhdessä Eva Molter-Hallestromin kanssa, käsitellään laajalti Suomen ja suomalaisuuden syntyä. Niissä painotetaan etenkin kaikkea **positiivista**,

*Bij Sijthof verscheen in 1925 het boek Over Suomi, het land der Kalevala. In de 'Dietsche Warande en Belfort' was in 1921 een serie artikelen verschenen, die waarschijnlijk als basis heeft gediend voor Over Suomi. In die artikelen, die zij schreef in samenwerking met Eva Molteren-Hallestrom, gaat zij uitgebreid in op het ontstaan van Finland en het Fins. Zij beschrijft het **positieve** effect, dat de aansluiting van Finland bij Rusland heeft gehad.*

De Krim-oorlog (1853-1856) was voor Rusland uitgelopen op een vernedering. Die oorlog had bij Zweden en de Zweedssprekenden in Finland de hoop doen opleven dat Finland weer bij Zweden gevoegd zou kunnen worden. Dien Logeman verwoordde het als volgt:

Ondertusschen had de Krimoorlog en het oplevende Scandinavisme in Zweden de hoop doen herleven op een terugwinning van Finland. Er werd druk gewerkt voor dat doel door een zekere partij. De toestan-

den in Finland werden als geheel hopeloos voorgesteld, en men trachtte het gerucht te verspreiden dat Finland snakte naar een bevrijding door Zweden. Daarom zag men met schele oogen naar alles in Finland wat er op wijzen kon, dat men zich schikte in de omstandigheden zooals zij waren en er zich zelfs wel bij bevond. Vooral beklagde en keurde men alle pogingen af, die uit waren op de ontwikkeling van de speciaal Finsche nationaliteit en de Finsche taal. Men dacht nl. dat de begeerte naar een eigen nationaal bestaan, die zich in uitgebreide kringen gelden deed, hand aan hand moest gaan met het breeder maken van de kloof, die de onvermijdelijke politieke toestanden tusschen Zweedsch en Finsch gegraven had.

Na verzoek van de voorvechter van het gebruik van het Fins J.V. Snellman (1806-1881), aan tsaar Alexander II werd het Fins in 1863 een officiële taal, naast het Zweeds, hoewel de Finse senaat daar te-

gen had gestemd. Maar door allerlei tegenwerking binnen Finland duurde het nog tot 1882 dat er van staatswege ook Fins onderwijs werd gegeven.

Dien Logeman-van der Willigen gaat ook in op de Zweedse kant van de zaak en de belangen van de Zweedssprekende gemeenschappen aan de kust van Finland. Ze legt uit, waardoor de Zweedse taal in Finland toch gelijkberechtigd is gebleven met het Fins, terwijl de Zweedssprekende bevolkingsgroep sterk in de minderheid is. Het Zweeds kan men volgens haar zien als een borg, die een goede relatie met de rest van Scandinavië faciliteert en Finland als noords broederland positioneert.

Het is voor mij overigens de vraag in hoeverre Dien Logeman de Finse taal machtig was. Uit haar reisbeschrijving blijkt dat haar kennis van het Fins beperkt was. Ik neem daarom aan dat zij voor haar vertalingen hoofdzakelijk Zweedse vertalingen van Finse boeken gebruikte.

Suomen kansallismieltä ja kieltä kehittäviä ponnisteluja vastaan. Ajateltiin, että pyrkiä omaan kansalliseen olemassaoloon, joka näkyi useissa eri piireissä, syvensi jo olemassa olevaa poliittisista suhteista johtuvaa kuilua Ruotsin ja Suomen välillä.

Suomen kielen puolestapuhuja J.V. Snellmanin (1806-1881) pyynnöstä, Aleksanteri II julisti suomen kielen yhden maan virallisista kielistä ruotsin kielen rinnalla, vaikka Suomen senaatti olikin äänestänyt pyyntöä vastaan. Johtuen eri vastatoimista, suomenkielistä opetusta sai valtakunnanlaajuisesti vasta vuonna 1882.

Dien Logeman-van der Willigen käsitteli asiaa myös Ruotsin näkökulmasta, ja kertoi Suomen rannikolla sijaitsevien ruotsinkielisten yhteisöjen tarpeista. Hän selitti syitä siihen, miksi ruotsi oli säilyttänyt Suomessa yhdenvertaisen asemansa, vaikka ruotsinkielinen väestö olikin vah-

Dien Logeman maakte een aantal reizen naar Finland. Zij ontmoette tijdens een van die reizen onder andere Jean Sibelius en minister Setälä (1864-1935). Ze schrijft: *Jean Sibelius kwam koffie drinken en riep verlangens in me wakker naar finsche muziek, - maar de tijd stond niet stil en we moesten toch iets van het landgoed en de omgeving zien. Sibelius had er zijn schoone villa niet ver van staan, maar nog dichterbij lag het kleine landhuisje waar Juhani Aho zijn zomers placht door te brengen. Ik zag net raam van zijn werkkamer en het uitzicht dat hij van daar had op de waaiende berken, en het kleine meer. O, waarom moest ik te laat komen om den Meester zelf te kunnen begroeten?*

Onbevangen en vroolijk waren mijn gastvrouw en gastheer en verrieden door niets de tijden van angst, die zij hadden doorgemaakt in de roode revolutie van 1918. Mijn gastheer, Professor Setälä, was toen minister en de rooden hadden het op hem voorzien

vasti vähemmistössä. Ruotsinkielinen nähtiin takuuna hyvistä väleistä muuhun Skandinaviaan, ja se teki Suomesta pohjoisen veljesmaan.

Minulle on jäänyt arvoitukseski, kuinka hyvin Dien Logeman loppujen lopuksi taitoi suomenkieltä. Hänen matkakertomustaan lukiessa saa vaikutelman siitä, että hän suomenkielentaitonsa oli rajallinen. Oletukseni onkin, että hän käytti omien käännöstensä pohjana ruotsinkielisiä käännöksiä suomenkielistä kirjoista.

Dien Logeman kävi Suomessa jokusen kerran. Erään matkansa aikana hän tapasi muun muassa Jean Sibeliuksen ja ministeri Setälän (1864-1935). Hän kirjoitti:

Jean Sibelius tuli kahville, ja herätti minussa kaipuun kuulla suomalaista musiikkia, - mutta aika ei kuitenkaan pysähtynyt, ja meidän piti vielä tutkia kartanoa ja sen ympäristöä. Sibeliuksen kaunis huvila ei

jonka Suomen liittyminen Venäjään oli saanut aikaan.

Krimin sota (1853-1856) päättyi Venäjän tappioon. Sota oli herättänyt Ruotsissa ja Suomen ruotsinkielisessä väestössä toivon siitä, että Suomi liitettäisiin jälleen Ruotsiin. Dien Logeman kirjoitti aiheesta näin:

Sillä välin Ruotsissa olivat Krimin sota ja elpyvä skandinavismi olivat herättäneet henkiin toivon Suomen liittämisestä takaisin Ruotsiin. Eräs taho työskentelikin kuumeisesti tuon tavoitteen saavuttamiseksi. Suomen tilannetta kuvailtiin toivottomaksi, ja he levittivät huhua, että Suomi halusi Ruotsin vapauttavan sen. Suomessa etsimällä etsittiin todisteita asialle. Erityisesti oltiin

en wilden hem uit den weg ruimen. Toen woonde de familie 's zomers in een andere streek, maar de heer des huizes was het huis ontvlucht... 's Nachts zag zijn vrouw de lantarentjes van de rooden, die zoekend om het huis heen zworven, in de hoop dat de minister 's nachts wel thuis zou komen. Gelukkig voor Finland is deze groote geest gespaard gebleven. Hij heeft een groot deel van de eer van het land verfinst te hebben.

Dien Logeman bewoog zich zoals uit het bovenstaande citaat blijkt, in de hogere sociale klassen. Dat betekent, dat haar sympathie tijdens de burgeroorlog die in 1918 woedde, lag bij de Witten, bij Mannerheim. Dat bleek ook uit het feit dat ze *Het Rode Oproer in Finland in 1918* van Henning Söderhjelm vertaalde (uitgegeven in 1920). In dat boek wordt alleen de witte zijde van de burgeroorlog belicht. In haar beschrijving van een reis naar Finland in 1925 schenkt zij ruim aandacht

ollut kaukana, mutta vielä lähempänä oli Juhani Ahon pieni huvila, jossa hän oli tavannut viettää kesänsä. Näin juuri ja juuri hänen työhuoneensa, ja sen ikkunasta näkyi huojuvia koivuja ja pieni järvi. Oi, miksi tulinkaan liian myöhään, niin etten saanut tavata Mestaria henkilökohtaisesti?

Avoimia ja iloisia olivat emäntäni ja isäntäni, heissä ei näkynyt jälkeäkään pelon ajasta, jonka olivat joutuneet kokemaan punaisten vallankumouksessa vuonna 1918. Isäntäni, professori Setälä, oli tuolloin ministeri, ja punaiset yrittivät saada järjestettyä hänet pois tieltään. Tuolloin perhe asui kesäisin toisella alueella, mutta talon isäntä oli paennut talosta... Yöllä hänen vaimonsa näki punaisten lyhtyjä, jotka heiluivat talon ympärillä etsien ministeriä, jonka toivoivat palaavan yön turvin kotiin. Suomen onneksi tämä suuri sielu säästy i karmealta kohtalolta. Hän auttoi suurta osaa maasta suomettumaan.

aan Maikki Friberg, "de eerste en grootste voorvechtster van het recht der vrouw en ijverig voorstandster van 'In Finland Finsch'" en Elli Björkstén.

Elli Björkstén is professor in de gymnastiek voor vrouwen aan de Universiteit te Helsingfors en werkt geheel volgens haar eigen methode. Zij heeft het mooie van de gymnastiek verheven tot iets wat de kunst zeer nabij komt, zonder het nut uit het oog te verliezen. Uitgaande van het principe dat het doel van de gymnastiek geen sport is, maar wel een ontwikkeling van heel het lichaam, heeft zij allerlei oefeningen uitgedacht. Ook het militaristische verdwijnt geheel bij haar oefeningen, evengoed als haar gymnastiek uitsluitend bedoeld is voor vrouwelijke leerlingen. De lichaamsbouw van de vrouw en den man zijn verschillend, dus moeten van zelf de oefeningen het ook zijn. Wij woonden een gymnastiekuitvoering bij van een 30-tal leerlingen van 12-13 jaar. Ik had geen oogen genoeg en mijn hart bonsde van verrukking

Dien Logeman liikkui ylemmissä sosiaalisissa piireissä, kuten yllä olevasta sitaattista käy ilmi. Tämä tarkoittaa, että hänen sympatiansa vuoden 1918 kansalaissodan aikaan olivat valkoisten - Mannerheimin - puolella. Sama käy ilmi myös siitä, että hän käänsi Henning Söderhjelm in teoksen *Punainen kapina Suomessa 1918 (Het Rode Oproer in Finland in 1918)* (julkaistu vuonna 1920). Siinä valaistaan ainoastaan sisällissodan valkoisen puolen motiiveja. Kuvatussa vuoden 1925 matkaansa Suomeen, hän omisti paljon huomiota Maikki Fribergille, joka hänen mukaansa oli "ensimmäinen ja suurin naisten oikeuksien puolustaja, ja kiivas 'Suomi Suomalaisille'-aatteen kannattaja" sekä Elli Björksténille. *Elli Björkstén on naisten voimistelun lehtori Helsingin yliopistossa, ja toimii täysin oman metodinsa pohjalta. Hän on kottanut voimistelun lähelle taiteenlajia,*

voor de geniaal uitgedachte en sierlijk uitgevoerde oefeningen. Elli Björkstén zat zelf ook vol belangstelling toe te kijken met haar schoon gelaat en edele houding.

Joost de Jong schrijft in zijn scriptie dat hij vermoedt, dat Dien Logeman om het geld vertaalde en dat zij mogelijk krap bij kas zat. Ik kan me dat vanwege haar huwelijk met een hoogleraar moeilijk voorstellen. Ik denk, dat zij als zelfstandige geëmancipeerde vrouw haar eigen inkomen wilde verdienen. Misschien heeft zij met haar aandacht voor de emancipatie van het Fins ook aandacht willen vragen voor de emancipatie van de vrouw. Haar grote vriendschap met voorvechtsters van vrouwenrechten zoals de Belgische Marie Elisabeth Belpaire wijst daar op.

Dien Logeman van der Willigen was een interessante vrouw met een groot hart voor Finland. Niet alleen voor zijn litera-

unohtamatta kuitenkaan sen päätarkoitusta. Käyttäen perustana ajatusta siitä, että voimistelun päätarkoitus ei ole urheilu, vaan varallon kehittäminen, hän on kehittellyt erilaisia harjoituksia. Sotilaallisuus ei ole läsnä hänen harjoituksissaan, ja hänen voimisteluliikkeensä on tarkoitettu vain naisille. Naisten ja miesten ruumiinrakenteet eroavat toisistaan, samaten tulisi olla myös heille tarkoitettujen harjoitusten laita. Saimme seurata noin kolmenkymmenen 12-13-vuotiaan oppilaan voimisteluharjoituksia. En ollut saada kylliksi katselusta, ja sydämeni pompahteli ilosta katsellessani nerokkaasti suunniteltuja ja taidokkaasti tehtyjä harjoituksia. Elli Björkstén tarkkaili harjoituksia myös mielenkiinnolla, kauniine kasvoineen, ja ylevine ryhteineen.

Joost de Jong kirjoittaa opinnäytetyössään epäilyistään siitä, että Dien Logeman teki käännöksiä rahasta, ja että hänen talout-

tuur die zij als een van de eersten in het Nederlands vertaalde, maar ook voor zijn geschiedenis en vooral zijn taal.

Gerard Rijerse

Gebruikte literatuur:

- D. Logeman-van der Willigen: Over de Kalevala; Onze Eeuw 1910
- D. Logeman-van der Willigen: Twee Finsche schrijvers (over Juhani Aho en Johannes Linnankoski); Onze Eeuw 1915
- D. Logeman-van der Willigen: Het Finsche Finland, een serie artikelen in Dietsche Warande en Belfort uit 1921
- D. Logeman-van der Willigen : In het Finsche Finland en In het Zweedsche Finland, een reisbeschrijving in Dietsche Warande en Belfort (1925)
- M.E. Belpaire: In memoriam D. Logeman van der Willigen; Dietsche Warande en Belfort 1925
- Joost M. de Jong : Sla uw vensters open naar het noorden, Margaretha Meyboom en Dina Logeman van der Willigen als cultuurbemiddelaars tussen Scandinavië en het Nederlands taalgebied, masterscriptie UvA 2011

ensa oli mahdollisesti tiukilla. Minun on vaikeaa uskoa tätä, olihan hän naimisissa professorin kanssa. Luulen, että hän itsenäisenä ja vapaana naisena halusi tietä omat rahansa. Ehkä hän osoittamalla huomiota suomen kielen itsenäistymiseen halusi myös antaa tukensa myös naisasia-aatteelle. Hänen ystävyytensä naisten oikeuksien puolustajien, kuten belgialaisen Marie Elisabeth Belpairen, kanssa puhuu tämän asian puolesta.

Dien Logeman van der Willigen oli mielenkiintoinen nainen, jonka sydän sykki Suomelle. Ei vain sen kirjallisuudelle, jota hän ensimmäisten joukossa käänsi hollanniksi, vaan myös sen historialle ja etenkin sen kielelle.

Gerard Rijerse

Käännös: Sanna-Mari Kuisma

Terug naar Koli - deel 2

Het Karelsche landschap in schilderkunst, literatuur en muziek

Daniël Loos

Sibelius' Karelia

Jean Sibelius wilde graag naar Karelië om daar de runenzang en het spel van de kantele te horen. In 1892 was hij getrouwd met Aino Järnefelt (de zus van Eero). Het succes van zijn *Kullervo-symfonie* had Aino's ouders uiteindelijk overtuigd dat de jonge componist een goede partij voor hun dochter was. Geld voor een huwelijksreis had Sibelius evenwel niet. Het was dus een geluk dat hij van de Universiteit van Helsinki een beurs kreeg om zijn reis naar Karelië te maken – de studiereis kon tevens dienen als huwelijksreis. Per stoomtrein en koets ging het jonge stel naar Joensuu en van daar per boot verder naar Lieksa (aan het Pielinenmeer, tegenover Koli), waar ze in de buurt in een

huisje van vrienden konden verblijven. Het moet een fraai tafereel zijn geweest: een in Joensuu gehuurde piano was per boot meegekomen, het laatste stuk op twee aan elkaar gebonden roeiboten. In dit huisje voltooide Sibelius het orkestwerk *En Saga* (op. 9) en schreef hij piano-impromptu's (op. 5) en liederen op tekst van Runeberg (op. 13).

Wat Sibelius later in zijn dagboeken als een belangrijke ontmoeting heeft beschreven, was die met Petri Shemeikka, een 80-jarige zanger die meer dan een dag onafgebroken voor Sibelius had gezongen, de oude runen die van generatie op generatie waren overgedragen en de weg wezen naar de diepste diepten van

de Finse geschiedenis. Bij wijze van eerbetoon heeft Sibelius melodieën van de zanger opgenomen in het tweede deel van *Karelia* (1893), een van de nationalistische composities van Sibelius.

De Karelia-muziek was een opdracht van de Studentenvereniging van Viipuri aan de Universiteit van Helsinki, opgericht "ter verbetering van het sociale en culturele leven in de oostelijke grensregio". De muziek, die Sibelius in grote haast had gecomponeerd, karakteriseert scènes uit de geschiedenis van Karelië en eindigt met Fredrik Pacius' *Vårt land* ('Ons land'), wat later het Finse volkslied zou worden. Bij de première was het publiek uitzinnig van enthousiasme, Sibelius schreef hierover: "*Men kon de muziek helemaal niet horen, zo werd er geschreeuwd en geklapt.*" Achteraf gezien mag het een wonder heten dat de Russische censuur de uitvoering heeft toegestaan. Datzelfde geldt ook voor *Islossningen i Uleå älv*, dat Sibelius enkele jaren later compo-

Sibelius, 1890.

neerde, in opdracht van de Savo-Karelsche Studentenvereniging. De tekst hiervan, van Zacharias Topelius, was oorspronkelijk geschreven ter ere van de tsaar, toen nog Alexander II, waardoor het voor de Russische censuur niet verdacht was. Het roept

44

Takaisin Kolille – osa 2

Karjalainen maisema maalaustaiteessa, kirjallisuudessa ja musiikissa

Sibeliuksen Karelia

Jean Sibelius halusi matkustaa Karjalaan kuulemaan runonlaulua ja kanteleensoitto. Hän oli avioitunut vuonna 1882 Aino Järnefeltin (Eeron sisaren) kanssa. Sibeliuksen *Kullervo-sinfonian* saavuttama menestys oli lopultakin saanut Ainon vanhemmat vakuuttuneiksi siitä, että nuori säveltäjä kelpasi heidän tyttärelleen aviomieheksi. Sibeliuksella ei kuitenkaan ollut rahaa häämatkaan. Olikin onnenpotku, että Helsingin yliopisto myönsi hänelle apurahan Karjalan matkaa varten – opintomatka kävi samalla häämatkasta. Nuoripari matkusti höyryjunalla ja hevoskyydillä Joensuuhun ja sieltä laivalla Lieksaan (Pieliselle, Kolin vastarannalle)

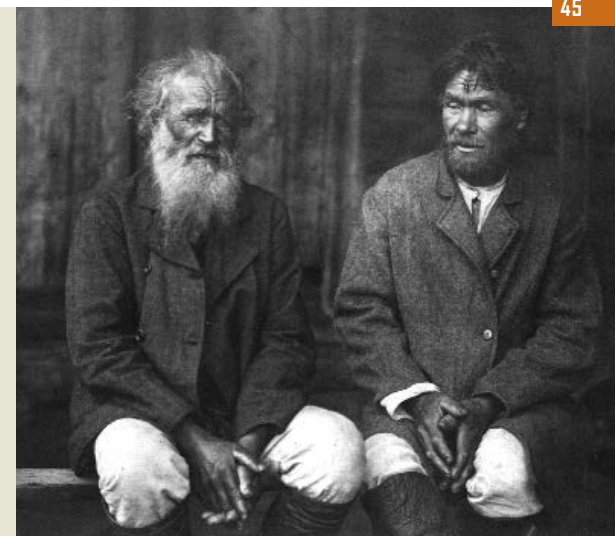
ja majoittui lähistölle ystävien taloon. Oli varmaan aikamoinen näky, kun Joensuusta vuokrattu, laivassa mukana tuotu piano kulki loppumatkan kahden yhteen sidotun soutuveneen päällä. Tässä talossa Sibelius viimeisteli orkesterisävellyksensä *En Saga* (Satu, op. 9) sekä sävelsi impromptuja pianolle (op. 5) ja lauluja Runebergin teksteihin (op. 13).

Sibelius korosti myöhemmin päiväkirjoissaan tapaamista Petri Shemeikan, 80-vuotiaan runonlaulajan kanssa, joka lauloi Sibeliukselle yhteen menoon toista päivää menneiltä sukupolvilta välittyneitä runoja, jotka näyttivät tien Suomen historian syvimpiin syövereihin. Kunnian-

osoituksena laulajalle Sibelius sisällytti tämän melodioita kansallismielisen *Karelia*-musiikkinsa (1893) toiseen osaan.

Karelia-musiikki syntyi tilaustyönä Helsingin yliopiston Viipurilaisen Osakunnan kerätessä varoja "itäisten rajaseutujen yhteiskunnallisen ja kulttuurielämän kohen-tamiseen". Sibeliuksen suurella kiireellä säveltämä musiikki käsittää kuvaelmia Karjalan historiasta ja päättyy Fredrik Paciuksen Maamme-lauluun, josta myöhemmin tuli Suomen kansallislaulu. Ensiesityksessä yleisö aivan hullaantui teoksesta. "Mitään musiikkia ei kuultu kun kaikki huusivat ja taputtivat", Sibelius kirjoitti illasta. Jälkikäteen tuntuu ihmeelliseltä, että Venäjän sensuuri salli esityksen.

Sama koskee sävellystä *Islossningen i Uleå älv* (Jäänlähtö Oulunjoesta), jonka Sibelius sävelsi joitakin vuosia myöhemmin Savo-Karjalaisen Osakunnan tilauksesta. Zacharias Topeliuksen teksti oli alun perin

De runezangers Petri en Iivana Shemeikka gefotografeerd door I.K. Inha. | Runonlaulaja Petri ja Iivana Shemeikka I. K. Inhan kuvaamana.

kirjoitettu silloisen tsaarin Aleksanteri II:n kunniaksi, eikä teos siten ollut sensuurin

45

het beeld op van de Oulu-rivier (Uleå älv), die in de lente onder de sneeuw langzaam aanzwelt, om uiteindelijk met onstuitbare kracht het ijs te doorbreken. De symboliek ervan is onmiskenbaar: de rivier en de lente als natuurlijk symbool van een volk dat streeft naar vrijheid.

Ik wil lucht, ik wil licht! Mijn lot zal ik zelf scheppen met mijn eigen vloed, en wee de ketenen die in de lentedagen nog op mijn schouders rusten.

Wiens knecht ben ik, dat ik in de kracht van mijn jeugdige leven blind een eeuwige winter zou moeten dienen? Nobelee zoon van Finlands blauwe meren, vrij ben ik geboren, vrij zal ik sterven.

oorspronkelijk:

Jag vill ha luft! Jag vill ha ljus! Mitt öde, det vill jag skapa själv med eget flöde,

silmissä epäilyttävä. Runo nostaa silmiemme eteen kuvan Oulunjoesta, joka paisuu keväällä hitaasti lumen alla murtaakseen lopulta jään vastustamattomalla voimallaan. Symboliikka ei jätä sijaa arvailuille: joki ja kevät ovat tietysti vertauskuvia vapautteen pyrkivälle kansalle.

Mä tahdon ilmaa! Valoa ma vaadin! Ma itse jo mun kohtaloni laadin! Voi kahlehia niitä, jotka sää Keväinen hartioillain yllättää!

Kenenkä orjana mä nuoruudessa Sokeena kuljen talven kahleheksa? Vapaaks mun Suomen järvi synnytti; Vapaana elän, niinpä kuolenki.
(suom. Vilho Soini)

Alkuperäinen teksti:

Jag vill ha luft! Jag vill ha ljus! Mitt öde, det vill jag skapa själv med eget flöde,

och ve den boja, som i vårens dar än tynger på min jätteskuldra kvar.

Vems träl är jag, att i min ungdomsstyrka jag skulle blint en evig vinter dyrka? Högboren son av Finlands blåa sjö, fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Nu Sibelius als patriot bekend stond, werd al zijn muziek in dit licht gezien. Vooral de Tweede Symfonie (1902), met de stuwende melodielijnen die vanuit de diepte traag maar onverstoort naar een glorieus einde toewerken, werd beleefd als een bevrijdingssymfonie. “Het Andante werkt als het felste protest tegen het onrecht dat ons tegenwoordig het zonlicht dreigt te ontnemen”, aldus de met Sibelius bevriende componist en dirigent Robert Kajanus. Ondanks de grote successen van zijn eerste orkestwerken, was Sibelius zeer kritisch op zijn eigen werk. Voor Sibelius liefhebbers onbegrijpelijk, maar de Kul-

och ve den boja, som i vårens dar än tynger på min jätteskuldra kvar.

Vems träl är jag, att i min ungdomsstyrka jag skulle blint en evig vinter dyrka? Högboren son av Finlands blåa sjö, fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Koska Sibelius tunnettiin isänmaanyhtävänä, kaikki hänen musiikkinsa nähtiin tässä valossa. Etenkin toinen sinfonia (1902), jonka melodialinjat vyöryvät syvyyksistä hitaasti mutta vääjäämättä loistavaan loppuhuipennukseen, koettiin vapautumisen sinfoniaksi. “Andante vaikuttaa kuin mitä murskaavin protesti kaikkea sitä vääryyttä vastaan, mikä meidän aikamme uhkaa riistää auringolta valon”, Sibeliuksen ystävä, säveltäjä ja kapellimestari Robert Kajanus kirjoitti.

Ensimmäisten orkesteriteosten saamasta suuresta menestyksestä huolimatta Sibe-

lervo-symfonie heeft hij teruggetrokken en de partituur van Karelia-muziek heeft bij in een woedeuitbarsting verscheurd. Van Karelia resteert nu nog de bekende driedelige suite – het geheel van tien delen kennen we alleen als reconstructie.

La Montagne

In 1909 verkeerde Sibelius in een diepe crisis. Schulden stapelden zich op, hij maakte zich zorgen zijn gezin niet goed te kunnen onderhouden. Muzikaal gezien verkeerde hij in een impasse. Inmiddels had hij kennis genomen van de muziek van de nieuwe Europese avantgarde, van Stravinsky en Schönberg, en hij stelde zich steeds verbeterer de vraag welke richting zijn muziek moest inslaan en wat zijn rol was in de vernieuwing van de muziek. Hij ontkende de rol van de Finse volksmuziek in zijn composities, hij vreesde dat zijn muziek in Europa als folkloristisch werd gezien, terwijl zijn ambitie lag in de ab-

lius suhtautui omiin sävellyksiinsä hyvin kriittisesti. Niin käsittämättömältä kuin se hänen musiikkinsa ystävistä tuntuikin, hän veti Kullervo-sinfoniinsa takaisin ja repi suutuspäissään Karelia-musiikin partituurin. Teoksesta onkin nyt enää jäljellä vain tunnettu kolmiosainen Karelia-sarja – koko kymmenen osan kokonaisuus tunetaan vain rekonstruktiona.

La Montagne

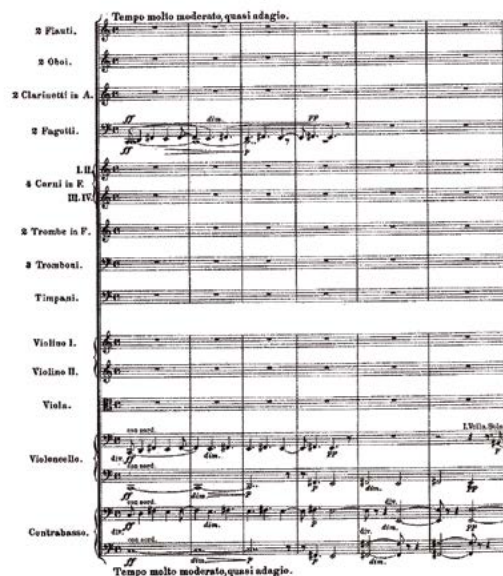
Vuonna 1909 Sibelius kärsi syvästä kriisistä. Velat kasvoivat kasvamistaan ja Sibelius pelkäsi, ettei pystyisi huolehtimaan kunnon perheestään. Sävellystyössään hän oli joutunut umpikujaan. Hän oli tällä välin tutustunut eurooppalaisten avantgardesäveltäjien, Stravinskyn ja Schönbergin teoksiin, ja hän pohti yhä kiihkeämmin, mihin suuntaan hänen oli sävellystyössään lähdeittävä etenemään ja mikä oli hänen roolinsa musiikin uudistamisessa.

solute muziek, die op eigen merites bestaansrecht had. Ook had de voortgaande Russificatie het politieke klimaat in Finland steeds benauwder gemaakt. Maar de meest cruciale reden van Sibelius' crisis was zijn verzwakte gezondheid. Hij was juist wegens een tumor geopeerd aan zijn keel, eenmaal in Helsinki en dertien maal in Berlijn, en leefde in angst dat het weer terug zou komen. Vanuit de crisis en doodsangst zocht Sibelius het meest wezenlijke. Het was op dat moment dat hij weer naar Noord-Karélië wilde, naar Koli, dat hij steeds op de schilderijen van zijn zwager Eero Järnefelt zag verschijnen. Hij wilde er luisteren naar “het zuchten van de wind en het brullen van de storm” (“vindarnas sus och stormens brus”). Toen hij het samen met Järnefelt bezocht, schreef hij in zijn dagboek: “Op Koli! Een van de meest indrukwekkende ervaringen in mijn leven! Veel plannen. ‘La Montagne’” (27 september 1909)

Hän kiisti suomalaisen kansanmusiikin merkityksen sävellyksilleen ja pelkäsi, että hänen musiikkinsa nähtäisiin Euroopassa folkloristisena, vaikka hän pyrki absoluuttiseen musiikkiin, joka saavuttaa olemassaolon oikeutensa omilla ansioillaan. Sortokauden venäläistämistoimet olivat myös tehneet Suomen poliittisesta ilmapiiristä entistä ahdistavamman. Tärkein syy Sibeliuksen kriisiin oli kuitenkin hänen heikentynyt terveytensä. Hänellä oli todettu kurkunpään kasvain, jota oli leikattu kerran Helsingissä ja kolmesta kertaa Berliinissä, ja säveltäjä pelkäsi taudin uusiutuvan. Kriisissään ja kuolemanpelossaan Sibelius tavoitteli kaikkein olennaisinta. Nyt hän halusi jälleen Pohjois-Karjalaan, Koliille, jonka hän näki yhä uudelleen ilmestyvän lankonsa Eero Järnefeltin maalauksiin. Hän halusi kuunnella “tuulten huminaa ja myrskyn pauhua”. Kun hän pääsi perille

To Eero Järnefelt
Symphony No. 4
in A minor, Op. 63
(1911)

I.

48

De eerste pagina van Sibelius' Vierde Symfonie. | Sibeliusen neljännens sinfonian ensimmäinen sivu.

Järnefeltin kanssa, hän kirjoitti päiväkirjaansa: "Kolilla! Yksi elämäni suurimmista kokemuksista. Suunnitelmaa. 'La Montagne'" (27. syyskuuta 1909)

Voces intimae

Vertauskuvallisessa mielessä 'La Montagne', vuori jonka edessä Sibelius seiso, oli neljäs sinfonia, jota hän työsti Kolin matkastaan lähtien vaihtelevalla mielellä. Aluksi musiikin ja Kolin matkan välillä oli suora yhteys. Ensimmäisissä partituuri-luonnoksissa osa 1 oli otsikoitu 'Vuoret' ja osa 3 'Vaeltan ajatuksia'.

Tällainen musiikin yhteys suomalaiseen maisemaan ei ole mitenkään hämmästyttävää. Sibeliusen sävellysten joukossa on lukuisia esimerkkejä vahvasta luonnonyhteydestä: *Metsänhaltijat*, *Öinen ratsastus* ja *auringonnousu*, *Luonnotar*, *Tapiola*. Hän

Voces intimae

In overdrachtelijke zin was 'La Montagne', de berg waar Sibelius voor stond, zijn Vierde Symfonie – vanaf zijn Koli-reis werkte hij hieraan, met vallen en opstaan. Aanvankelijk was er een directe link tussen de muziek en het verblijf op Koli, in de eerste partituurschetsen staat bij deel 1 'De bergen' en bij deel 3 'Gedachten van een wandelaar'.

Een dergelijke verbondenheid van de muziek met het Finse landschap zal niemand verbazen. In Sibelius' composities zijn talloze voorbeelden te geven van zijn sterke natuurverbondenheid: *De Woudnimf*, *Nachtrit en zonsopgang*, *Luonnotar*, *Tapiola*. Er zijn karakterstukken voor piano die bomen portretteren (*Cinq morceaux* op. 75) of bloemen (*Cinq morceaux* op. 85). Al zijn vroegst bekende compositie, die hij schreef toen hij 10 jaar oud was, imiteert vallende regendruppels (*Vattendroppar*). Van Sibelius is overigens bekend dat hij

on myös säveltänyt pianolle karakterikapaleita, jotka kuvaavat puita (*Cinq morceaux* op. 75) ja kukkia (*Cinq morceaux* op. 85). Jo Sibeliusen varhaisin tunnettu sävellys, jonka hän kirjoitti 10-vuotiaana, matkii putoilevia sadepisaroihin (*Vattendroppar*). Sibeliusen tiedetäänkin jo nuorena poikana vetäytyneen viuluineen mielellään luontoon, missä hän soitti puille ja linnuille, ja veneretkellä hän kerran soitti järvelle. Yksi Sibeliusen kauneimmista ja välittömmiin luontoon liittyvistä sävellyksistä sisältyy näytelmämusiikkiin *Kuolema*, jossa klarinetit imitoivat kurkien tenhoavaa huutoa, joka on kuin kaiku toisesta maailmasta (*Kurkikohtaus* op. 44-2).

Neljännessä sinfoniassa on kuitenkin kyse jostain aivan muusta. Tästä teoksesta oli määrä tulla jotain absoluuttista, musikaalinen credo, joka ilmentäisi Sibeliusen lähtökohtia modernina säveltäjänä ja oli

als jongen al graag met zijn viool de natuur in trok om voor de bomen en de vogels te spelen en tijdens een boottochtje speelde hij een keer voor het meer. Een van Sibelius' mooiste en meest directe natuurcomposities zit in de toneelmuziek *Kuolema*, waarin de klarinetten de intrigerende roep van de kraanvogels imiteren, als een roep van een andere wereld (*Scene met kraanvogels* op. 44-2).

Bij de Vierde Symfonie is er echter iets anders aan de hand. Dit werk moest iets absoluuts worden, een muzikaal credo, een compositie die zou uitdragen waar hij stond als modern componist en, ingegeven door zijn gevoelens van sterfelijkheid, een persoonlijk testament. Het moest vooral niet als beschrijvende muziek worden opgevat, de muziek moest volkomen op zichzelf staan. Sibelius heeft de buitenmuzikale verwijzingen uit de partituur verwijderd en ontkende voortaan dat

si hänen kuolevaisuutensa kirjoittama henkilökohtainen testamentti. Sävellystä ei nimenomaan pitänyt käsittää kuvailevaksi, vaan musiikin oli toimittava täysin itsenäisesti. Sibelius poisti partituurista viittaukset musiikin ulkopuoliseen maailmaan ja kiisti, että teos liittyisi mitenkään hänen kävelyretkiinsä Kolilla.

Tämän kauden päiväkirjat heijastelevat epävarmuutta ja taistelua elämästä. Tämä oli alkanut jo edeltävinä kuukausina, kun Sibelius sai hoitoja kasvaimeensa ja viimeisteli mestarillisen jousikvartettonsa *Voces intimae*. "Kvartetto valmis. Minä – minun sydämeni vuotaa verta – miksi tämä elämän tragedia. Oi! Oi! Oi! Että on olemassa! Jumalani! Neljä paria lasten silmiä ja vaimon kohdistuu minuun, konkurssikypsään ihmiseen! Ja mitä minä sitten olen tehnyt? Vain säveltänyt hyvin. Niinpä siis saan kärsiä." (15. huhtikuuta 1909)

deze muziek iets met zijn wandeltochten op Koli te maken had.

Zijn dagboeken zijn in deze periode vervuld van zelftwijfel en strijd om het leven. Dat begon al in maanden ervoor, toen hij aan zijn keeltumor werd behandeld en de laatste hand legde aan zijn magistrale strijkkwartet *Voces intimae*. "Het kwartet is voltooid. Ja, mijn hart bloedt, waarom deze tragedie in het leven. O! O! O! Dat ik besta! Mijn God! Vier paar kindergen en die van mijn vrouw staren naar me, een bedelaar! Wat heb ik gedaan dat ik dit verdiend heb. Ik heb slechts goed gecomponeerd. Het gevolg is dat ik moet lijden." (15 april 1909)

Gedurende de ontstaanstijd van de Vierde Symfonie bewegen de dagboekteksten zich tussen uitersten: van depressie, zelftwijfel en doodsangst tot troost, vertrouwen in zijn eigen weg en het geluk dat hij vindt in zijn wandelingen en in zijn gezinsleven.

Sibelius, 1910.

Neljännens sinfonian syntyaikoina päiväkirjamerkinntä liikkuvat ääripäiden välillä: masennuksesta, epävarmuudesta ja kuolemanpelosta lohtuun, itseluottamukseen ja onneen, jonka hän löytää kävelyretkiltä ja perhe-elämästä.

49

"Ik verbrand opzettelijk mijn schepen achter me en houd de vlag van de echte kunst hoog. Ik houd me vast aan de liefde voor het leven."
(december 1909)

"Mijn hele jeugd, met zijn vreselijke stormen en gevolgen. De lijken stijgen nog naar de oppervlakte. Help!! Du muss dich zusammenraffen. Kon ik die donkere schaduwen maar van me afschudden."
(22 september 1910)

"Prachtige dag met sneeuw die de bomen en takken verbindt – typisch Fins. Een symfonie is geen gewone compositie; het is meer een innerlijke bekenenis in een bepaalde fase van iemands leven."
(5 november 1910)

"Ik voel me vaak niet erg sterk, overspannen. Waardoor? Misschien door de symfonie. Maar misschien is het gewoon het naderen van de dood."
(6 maart 1911)

"Poltan sillat takanani tarkoituksella. Pidän aidon taiteen lippua korkealla. Elämän päätöksestä älä hellitä."
(joulukuu 1909)

"Koko nuoruuteni ja lapsuuteni, edellinen kama-line myrskyineen ja kuolleine maininkeineen! Ruumiit nousevat pinnalle. Apua!!! Du muss dich zusammenraffen. Oi, kunpa voisin pyyhkiä pois mustat tahrat elämästäni."
(22. syyskuuta 1910)

"Päivä ihana – tyypillinen suomalainen, 'lunta puiden oksilla'. Sinfoniahan ei ole 'sävellyskap-pale', tavallisessa mielessä. Se on pikemminkin uskontunnustus elämän eri vaiheissa."
(5. marraskuuta 1910)

"Usein tunnen itseni heikoksi; kuin olisin ylirasittunut. Mistä? Ehkä sinfoniasta. Vai lähestyykö ehkä tuoni."
(6. maaliskuuta 1911)

"Een prachtige dag! Heb wat gesmeed, maar gedroomd van nog meer! De sfeer was sprookjesachtig vanavond, maar zoals altijd wanneer de stilte spreekt, zijn er de naargeestige boven-tonen van de eeuwige stilte."
(15 augustus 1910)

"Heb volledig van de dag genoten, van haar vrede. De tijd stond stil. Ik heb gewerkt, gesmeed. In een geweldige stemming."
(4 november 1910)

"Het wonder waarop ik wacht, zal nooit plaatsvinden. Ik kan niet goed werken. Waarom deze lege ogenblikken? In de avond heb ik gemediteerd = 'gewerkt'."
(24 november 1910)

"Päivä ihana! Takonut vähän mutta uneksinut enemmän! Illan tunnelma ihmeellinen. Niin kuin aina kun hiljaisuus puhuu: ikuisen hiljaisuuden kammottava piirre – elämäntuska."
(15. elokuuta 1910)

"Nauttinut täysin siemauksin. Hiljaisuus! Aika pysähtyy! Teen työtä ja taon. Ihmeellinen tunnelma."
(4. marraskuuta 1910)

"Suuri ihme jota odotan ei kyllä koskaan tapahdu. Nie. En voi tehdä työtä. Miksi näitä tyhjiä tunteja? Illalla meditoinut = 'tehnyt työtä'."
(24. marraskuuta 1910)

<< Zicht vanaf Koli, Eero Järnefelt, 1920, Kunstmuseum van Järvenpää | Näköala Koliilta, Eero Järnefelt, 1920, Järvenpään Taidemuseo

<< Zicht vanaf Koli, foto Daniël Loos, 2014 | Näköala Koliilta, kuva Daniël Loos, 2014

Uiteindelijk, 2 april 1911, een dag voor de première, schreef Sibelius in zijn dagboek: *“De symfonie is klaar. Iacta alea est. [De teerling is geworpen.] Er is veel moed voor nodig het leven recht in de ogen te zien.”*

De Barkbröd-symfonie

Eero Järnefelt noemde het werk *“diep en vol leven”*, maar er was verder maar weinig begrip voor de symfonie. Na de lyrische en triomfantelijke Tweede en de klassieke en onderhoudende Derde Symfonie werd nu uit een heel ander vaatje getapt. Na de première in Helsinki o.l.v de componist zelf volgde een pijnlijke stilte. *“Alles lijkt vreemd. Vreemde doorzichtige vormen drijven rond, spreken tot ons in een taal waarvan we de betekenis niet kunnen vatten”*, aldus componist en criticus Heikki Klemetti na de première. Criticus Elmer Diktonius doopte het werk de Barkbröd-symfonie, refererend aan het brood van gemalen boomschors dat men in Finland

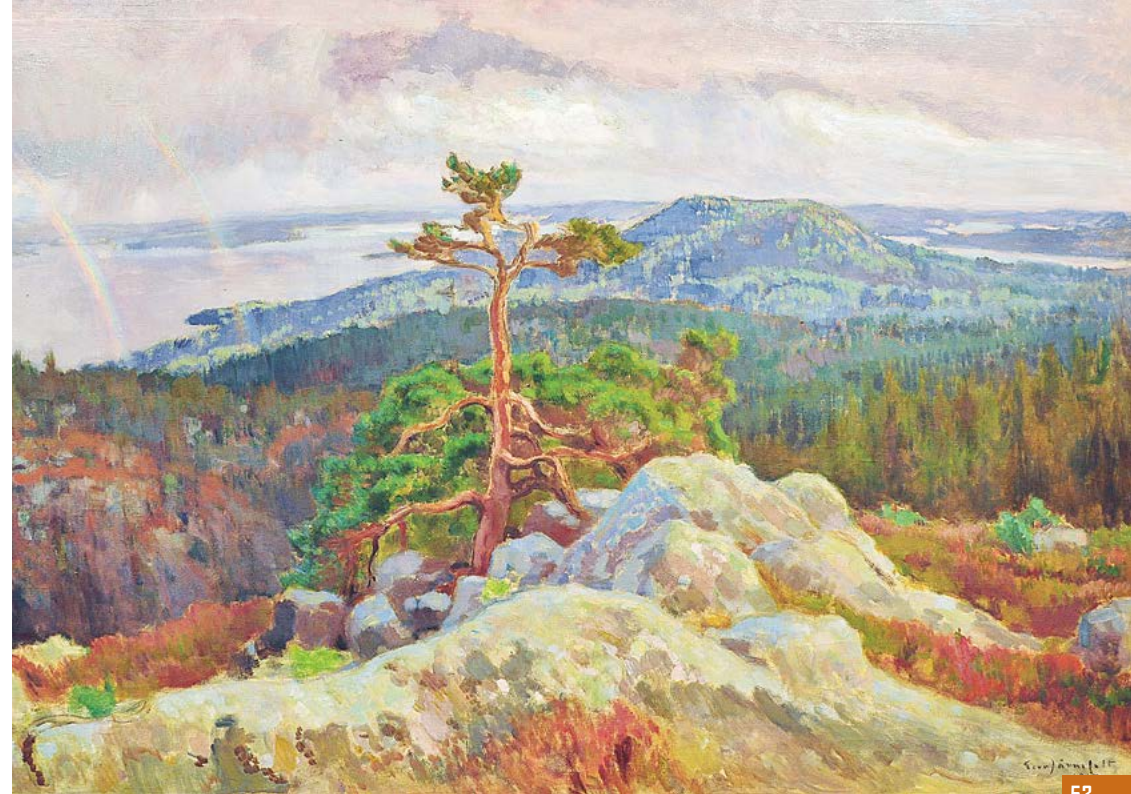
in tijden van honger had moeten eten. Het werk zou met de verschillende buitenlandse premières in Europa een spoor van verbazing en onthutsing achterlaten. Felix Weingartner programmeerde het werk bij de Wiener Philharmoniker, maar het orkest weigerde het te spelen. In Göteborg, waar Wilhelm Stenhammer het dirigeerde, werd het uitgeworpen. In New York liep het publiek tussen de delen de zaal uit. Hoe het Amsterdamse publiek reageerde toen de componist Ferruccio Busoni maart 1913 in het Concertgebouw de Nederlandse première dirigeerde, is mij niet bekend. Het is opvallend dat veel dirigenten en componisten de uitzonderlijke kwaliteit van het werk direct herken- den. In Finland waren dat Robert Kajanus, Uuno Klami, Leevi Madetoja, Väinö Raitio en zowel Oskar als Aarre Merikanto. Oskar Merikanto schreef in de *Tampereen Sanomat*: *“Ik heb het gevoel dat zich totaal nieuwe werelden openen voor Sibelius als*

Lopulta, 2. huhtikuuta 1911, päivää ennen ensiesitystä, Sibelius kirjoitti päiväkirjaansa: *“Sinfonia ‘valmis’. Iacta alea est. [Arpa on heitetty.] Pakko! Vaatii paljon miehekkyyttä katsoa elämää suoraan silmiin.”*

Pettuleipäsinfonia

Eero Järnefeltin mukaan teos oli syvälinen ja elämän täyteinen, mutta muutoin sinfonia kohtasi vain vähän ymmärrystä. Lyyrisen ja voitonriemuisen toisen sinfonian ja klassisen ja viihdyttävän kolmannen sinfonian jälkeen saatiin nyt jotain aivan muuta. Säveltäjän johti itse Helsingissä kantaesityksen, jota seurasi piinallinen hiljaisuus. *“Kaikki oli kummaa. Omituiset, läpinäkyvät olennot liihottelevat sinne tänne, puhuen meille jotakin, jota emme ym-*

<< Zicht vanaf Koli, foto Daniël Loos, 2014 |
Näköala Koliilta, kuva Daniël Loos, 2014

Koli, Eero Järnefelt, 1917, Kunstmuseum van Järvenpää | Koli, Eero Järnefelt, 1917, Järvenpään Taidemuseo

märrä.” totesi säveltäjä ja kriitikko Heikki Klemetti kantaesityksen jälkeen. Kriitikko Elmer Diktonius risti teoksen pettuleipäsinfoniaksi viitaten pettujauhoista leivottuun leipään, jota Suomessa oli syöty nä- länhädän aikoina.

Ulkomaisista ensiesityksistä jäi häm- mennyksen ja tyrmistyksen jälki. Felix Weingartner otti teoksen Wienin filhar- monikkojen ohjelmaan, mutta orkesteri kieltäytyi soittamasta sitä. Göteborgissa, missä sinfonia esitettiin Wilhelm Sten- hammerin johdolla, se otettiin vastaan ivahuudoin. New Yorkissa yleisö lähti osien välillä pois. Tiedossani ei ole, miten Amsterdamin yleisö reagoi, kun sävel- täjä Ferruccio Busoni johti Alankomai- den kantaesityksen maaliskuussa 1913 Concertgebouw’ssa. On merkittävää, että monet kapellimestarit ja säveltäjät tun-

nistivat välittömästi teoksen poikkeuk- sellisen korkean laadun. Suomessa näitä olivat Robert Kajanus, Uuno Klami, Leevi Madetoja, Väinö Raitio sekä Oskar ja Aar- re Merikanto.

Oskar Merikanto kirjoitti Tampereen Sano- missa.: *“Minusta tuntuu kuin aukeisi nyt Si- beliukselle sinfoniasäveltäjänä aivan uudet maailmat, joita ei ole vielä muille näytetty ja joita yksin hän ihmeteltävän korkealle ke- hittyneellä sävel- ja väriaistillaan kykenee näkemään ja muille kuvaamaan.”*

Millaisia reaktiot olivatkaan, Sibeliukselle itselleen sinfonia oli suuri voitto. Tunnu- suksellinen musiikki oli auttanut hänet kriisin yli, hän pystyi jatkamaan työtään. Sibelius omisti sinfonian Eero Järnefeltille kiitokseksi tuesta vaikeina hetkinä.

componist van symfonieën, werelden die anderen nog onbekend zijn, maar die hij met zijn indrukwekkende gevoel voor kleur en melodie kan zien en kan beschrijven aan anderen."

Hoe de reacties ook waren, voor Sibelius persoonlijk was de symfonie een grote overwinning. Deze bekentenismuziek had hem door de crisis geholpen, hij kon weer verder. Hij droeg de muziek op aan Eero Järnefelt, als dank voor zijn steun op moeilijke momenten.

Dertig jaar na het ontstaan schreef hij nog: *"Zelfs nu kan ik geen noot vinden die weg zou kunnen, noch zou ik maar iets kunnen toevoegen. Dat geeft me kracht en voldoening. De Vierde Symfonie vertegenwoordigt een groot en belangrijk deel van me. Ja, ik ben blij dat ik het schreef."*

Hoeveel van Koli uiteindelijk nog in de Vierde zit, is de vraag. Het best kunnen we misschien met Sibelius zelf antwoorden:

Kolmekymmentä vuotta myöhemmin hän vielä kirjoitti: *"Olen tyytyväinen, että sen tein, sillä en voi vielääkään löytää siitä yhtään nuottia, jonka voisin poistaa enkä lyödä myös mitään lisättävää, mikä antaa voimaa ja tyydytystä. IV sinfonia edustaa hyvin oleellista ja suurta osaa minua; kyllä minä olen iloinen, että olen tuon kirjoittanut."*

Voidaan kysyä, paljonko Kolia neljännessä sinfoniassa loppujen lopuksi on. Parasta on ehkä vastata Sibeliuksen sanoin: ei mitään. Jos *Karelia*, *Jäänlähtö Oulunjoesta* ja *Kurkikohtaus* ovatkin hyvin konkreettisia, tämä sinfonia on samassa määrin abstrakti ja arvoituksellinen. Se käsittelee elämän suuria kysymyksiä. Sibeliuksen hautajaisissa vuonna 1957 soitettiinkin *Il tempo largo* neljännessä sinfoniasta.

Kapellimestari Osmo Vänskä totesi vuonna 1998: *"Musiikissa on paljon kysymyksiä ja vähän vastauksia. Kuljemme nyt syvissä*

niets. Want zo concreet als de Karelia, Islossningen i Uleå älv of de Scene met kraanvogels zijn, zo abstract en enigmatisch is deze symfonie. Het gaat hier om de grote levensvragen. Het is niet voor niets dat bij Sibelius' uitvaart in 1957 het Il tempo largo uit deze symfonie werd gespeeld. Dirigent Osmo Vänskä in 1998: "Deze muziek stelt vele vragen en geeft weinig antwoorden. We bewegen ons in diepe wateren: de muziek vertelt ons dat het leven doorgaat, welke problemen er ook zijn. Hogere machten bestemmen ons lot, aan goddelijke kracht is niet meer te twijfelen."

Daniël Loos

In de volgende Aviisi het slot van deze Koli-reeks, dan onder andere over Pekka Halonen.

P.S. Volgend jaar zal Osmo Vänskä de Vierde Symfonie dirigeren in het Amsterdamse Concertgebouw (21 mei, 14.15 uur).

vesissä: musiikki kertoo, että elämä jatkuu, vaikka vaikeaa onkin. Olemme korkeamassa kädessä. Jumalallisuuden olemassaoloa ei voi jättää pois."

Daniël Loos

Käännös: Leena Määttänen

Seuraavassa Aviisissa tämän Koli-sarjan viimeinen osa, jossa mm. Pekka Halosesta.

P.S. Osmo Vänskä johtaa neljännen sinfonian ensi vuonna Amsterdamin Concertgebouw'ssa (21. toukokuuta, klo 14.15).

Päiväkirjaotteet Erik Tawaststjernan Sibelius-elämäkerrasta, suomennotokset Erik Tawaststjerna ja Erkki Salmenhaara.

Na lange tijd weer eens in Lappi

Afgelopen herfst was ik, na lange tijd, weer eens in Lappi. Mijn vriend Hannu, een agrariër uit Rantasalmi bij wie ik sinds 1980 kind aan huis ben, had voorgesteld om onze jaarlijkse herfsttrip in de buurt van het Tankavaara Goudmuseum en -dorp te doen. Ik heb bij hem in 1980 en 1981 gewerkt op zijn boerderij. Elk jaar bezoek ik Finland, vaak meerdere keren, soms met een verblijf bij hem.

Hij vertelde mij dat hij bij het jaarlijkse symposium in het museum aanwezig wilde zijn. Een symposium over goud, geschiedenis van goudzoeken, enz.

Bij het museum worden tweemaal per jaar onderhoudsweekeinden georganiseerd. Zo'n 10 mensen uit Finland en evenzo vele 'buurtbewoners' doen belangeloos

onderhoudsklussen aan de gebouwen, de parkeerplaatsen, bossen enz. Handen uit de mouwen bij genoemd symposium omdat het altijd samenvalt met het onderhoudsweekend in het najaar. Reden genoeg om e.e.a. eens te bewonderen en vooral mee te doen.

Bij het museum worden sinds 1974 de wereldkampioenschappen Goudwassen gehouden. Sinds zo'n 3 decennia niet elk jaar meer in Finland. Wel nog de nationale kampioenschappen. De wereldkampioenschappen vinden nu op steeds andere plaatsen op de wereld plaats.

Bij het Tankavaara Goudmuseum en -dorp zijn voldoende overnachtingsmogelijkheden van goede kwaliteit. Op 1 km afstand ligt er ook een prachtig gerenoveerd houthakkerskamp. Alles aanwezig behal-

Bert
Spierings

Syy käydä pitkästä aikaa taas Lapissa

Viime syksynä olin pitkästä aikaa taas Lapissa. Ystäväni Hannu, maanviljelijä Rantasalmelta, jonka luona olen vuodesta 1980 vierailut ja ollut kuin kotonani, ehdotti vuosittaisen syysvaelluksemme kohteeksi Tankavaaran kultamuseota ja -kylää. Työskentelin hänen maatilallaan vuosina 1980 ja 1981. Käyn joka vuosi Suomessa, joskus useita kertoja, ja joskus majailen hänen luonaan.

Hän kertoi minulle haluavansa olla paikalla museon vuosittaisessa symposiumissa. Sen aiheena on kulta ja kullankaivun historia jne.

Museo järjestää kahdesti vuodessa remonttiviikonlopun. Noin 10 ihmistä ympäri Suomea ja yhtä paljon paikallisia

tekee palkatonta huoltoa rakennuksissa, pysäköintialueilla, metsässä jne. Kyseisen symposiumin aikana pannaan siis hihat heilumaan, koska se pidetään aina samaan aikaan syksyisen remonttiviikonlopun kanssa. Siinäpä syytä kerrakseen ihastella tätä kaikkea ja ennen kaikkea osallistua.

Museo on järjestänyt vuodesta 1974 kullanhuhdonnan MM-kilpailuja. Niitä ei ole noin 30 vuoteen enää pidetty joka vuosi Suomessa, mutta SM-kilpailut kylläkin. MM-kilpailut järjestetään aina eri puolilla maailmaa.

Tankavaaran kultamuseossa ja kultakylässä on riittävästi tasokkaita majoituspaikoja. Kilometrin päässä on myös hieno kunnostettu metsurileiri. Siellä on kaikki

Goudzoekerskamp Ivalojoen Kultala. | Kullankaivajien leiri Ivalojoen Kultala.

tarvittava sähköä lukuun ottamatta. Yöpyminen on edullista. Varauksen voi tehdä Tankavaaran ravintolassa. Voin suositella kaikille tutustumista Inarin uuteen museoon nimeltään Siida. Museo tarjoaa tietoa Lapista, saamelaisista, saamelaiskulttuurista ja luonnosta. Museo on opettavainen, kauniisti sisustettu ja hyvä vaihtoehto, vaikka päivänä, jolloin sää ei ole kaunis. Museon lähialueilla on myös historiallisia puurakennuksia. Minulla oli myös toinen, tunteellisempi syy mennä Tankavaaraan. Myös äitini risti-nimi oli Petronella, mutta tästä kerron myöhemmin lisää.

Aslak Peltovuoma

Tällä kertaa pystytettiin myös muistomerkki Aslak Peltovuomalle. Hän on näytellyt tärkeää osaa kylän ja museon

synnyssä ja ansaitsi muistomerkkin. Muistomerkki on museon lähellä. Se sijaitsee lähellä Aslakin kullanhuhdontaleiriä, joka on rekonstruoitu. Oli hienoa seurata muistomerkkin pystyttämistä. Muutama innostunut vanhempi herra ja yksi rouva huolehtivat suomalaisen tapaan sydäntä lämmittävästä yhteistyöstä ja tuloksesta. Tällä kertaa pantiin siis hihat heilumaan ja maisteltiin kulttuuria, etenkin kullankaivun historiaa. Matkailusesonkina järjestetään opastettuja kävelykierroksia. Katso myös: www.kultamuseo.fi ja facebook-sivua.

Kohokohta oli yksi kävelyistämme, johon sisältyi yöpyminen vanhassa kullankaivajien leirissä Ivalojoen Kultalassa. Kävelimme 12 km tien numero 9694 lopusta alkaen. Se oli hieno kokemus. Monet rakennukset ovat peräisin kull-

ve stroom. Je kunt er overnachten tegen aantrekkelijke tarieven. Boeken kan in het het restaurant in Tankavaara.

Een uitje dat ik iedereen kan aanraden is het nieuwe museum in Inari, Siidi genaamd, over Lappi, de Sami, de Samicultuur en de natuur. Een verhelderend museum, prachtig ingericht en prima activiteit voor een wat mindere dag wat het weer betreft. Er zijn ook historische houten gebouwen in het aangrenzende terrein.

Voor mij was er nog een tweede, emotionelere reden om naar Tankavaara te gaan. Mijn moeders eerste doopnaam was ook Petronella, waarover later meer.

Aslak Peltovuoma

Dit keer werd er ook het monument voor Aslak Peltovaara geplaatst. Hij is belangrijk geweest voor het ontstaan van het dorp en het museum en verdiende een monument. Het ligt vlakbij het museum. Naast zijn nagebouwde goudzoekers-

kaivun kukoistuskaudelta. Rakennuksista saa hyvän kuvan siitä, miltä alue suunnilleen näytti silloin. On kuitenkin muistettava, että siellä työskenteli noin 200 ihmistä, joten useimpien täytyi nukkua teltoissa.

Jenny O'Connell

Symposiumissa oli paikalla myös Jenny O'Connell. Keskustelin lounaalla hänen kanssaan. Kerroin hänelle, että olen Petronellan poika. Siitä hän todella yllättäyty ja alkoi aidon toimittajan tavoin esittää minulle kysymyksiä. Kun hän oli päässyt kolmanteen kysymykseen, kerroin, että äitini nimi oli ennen avioliittoa Petronella van Heumen eikä van der Moer.

Jenny tekee tiivistä työtä saadakseen Petronellan elämästä kertovan tutkielman-

Vitrine over Petronella in het museum. | Vitriini Petronellasta museossa.

kampje is het monument geplaatst. Prachtig om het plaatsen fysiek mee te maken. Enkele gepassioneerde oudere heren en een dame zorgden op zijn Fins voor een hartverwarmende samenwerking en resultaat. Dus ditmaal handen uit de mouwen en cultuur opsnuiven en dan vooral de geschiedenis van het goudzoeken. In de toeristentijd zijn er wandelingen met uitleg. Zie ook: www.kultamuseo.fi en de facebook pagina.

Een van onze wandelingen, met overnachting in het oude goudzoekerskamp van Ivalojoen Kultala, was het hoogtepunt. 12 km lopen enkele reis vanaf het einde van weg 9694. Een prachtige belevenis. Veel van de gebouwen stammen uit de bloeitijd van het goudzoeken. Je kan er een goed beeld krijgen van hoe het er ongeveer moet hebben uitgezien. Bedenk echter wel dat er zo'n 200 mensen werkten. De meesten zullen dus in tenten hebben geslapen.

Jenny O'Connell

Ook Jenny O'Connell was op het symposium aanwezig. Tijdens de lunch sprak ik met haar. Ik vertelde haar dat ik een zoon was van Petronella. Zij schrok hiervan. En als rechtgeaarde journaliste begon zij mij te ondervragen. Bij vraag 3 heb ik haar maar verteld dat mijn moeder Petronella van Heumen heette voordat zij trouwde en niet van der Moer.

Jenny is fanatiek bezig met het maken van een scriptie over het leven van Petronella. Na het gesprek heb ik de twee tentoonstellingskasten in het museum nog eens bekeken. Het is voor mij duidelijk dat over een tijdje het moment er is om de teksten aan te passen aan de informatie die de laatste 4 jaar ter beschikking is gekomen. Zeker nu na het overlijden van Petronella de mystiek verder onnodig is en er een eerlijk en helder beeld zal ontstaan. Zeker is dat er sprake was van een vrouw die het

heft in eigen hand nam en niet wachtte op wat komen ging. Jenny vertelde dat de route die Petronella had gebruikt om bij het kamp te komen waar zij destijds als kok en verzorger werkte inderdaad was gelopen door haar en een bekende, samen met de hond van deze persoon. Het was geen simpele korte tocht. Ze omschreef de tocht als zwaar en zeer stimulerend.

Hoe een 'misdaad' tot grote interesse en vermaak aanleiding geeft. Ik zal er zeker nog meer te weet over komen de komende tijd.

Bert Spierings

sa valmiiksi. Keskustelun jälkeen katsoin museon kaksi näyttelyä vielä uudestaan. Minulle kävi selväksi, että jonkin ajan kuluu tekstejä on muutettava niiden tietojen perusteella, joita viimeisen neljän vuoden aikana on saatu. Etenkin nyt, kun Petronellan kuoleman jälkeen mystiikkaa ei enää tarvita, jolloin saadaan totuudenmukainen ja selkeä kuva. Varmaa on, että kyseessä oli nainen, joka otti ohjat omiin käsiinsä eikä jäänyt odottamaan, mitä tuleman pitää.

Jenny kertoi, että oli todellakin kävellyt yhdessä tuttavansa ja tämän koiran kanssa reitin, jota Petronella oli käyttänyt päästäkseen leiriin, jossa tuolloin toimi kokkina ja apulaisena. Se ei ollut helppo eikä lyhyt matka. Jenny kuvaili sitä ras- kaaksi ja erittäin innostavaksi.

Kuinka 'rikos' kiinnostaakaan ja viihdyttääkään ihmisiä. Tulen varmasti kuulemaan lisää tästä tulevina aikoina.

Bert Spierings
Käännös: Mia Uusitalo

Midzomernachtfeest in Harkstede

Op zaterdag 20 juni meldden zich vanaf half zes de eersten van de vijfendertig gasten bij de familie van Donderen om gezamenlijk het midzomernachtfeest van de Vereniging Nederland-Finland en de FDTG te vieren. Al vanaf het eerste moment zat de stemming er goed in. Klaas en Aly van Donderen en hun kinderen hadden zich echt uitgesloofd om het hun gasten zo goed mogelijk naar het zin te maken. De Finse vlag en berkenboomstammetjes bij

de voordeur wezen onmiskenbaar de weg en een heerlijk welkomstdrankje deed het ijs snel breken. De warme hottub stond al te dampen terwijl de weergoden het droog hielden. De tuin was versierd met vlaggetjes en er waren vele specifiek Finse drankjes volop aanwezig.

Drie grote barbecues zorgden na de warme zalmsoep al snel dat geroosterd vlees en zalm hun weg vonden naar de hongerige magen. Gelijktijdig zongen Hans en

Harkestenen Juhannusjuhla

Lauantaina 20. kesäkuuta saapuivat ensimmäiset 35 ilmoittautuneista puoli kuuden aikoihin Donderen perheen luo viettämään Alankomaat-Suomi Yhdistyksen ja Suomalais-Hollantilaisen Kauppakillan yhteistä juhannusjuhlaa. Klaas ja Aly van Donderen lapsineen oli tehnyt parhaansa saadakseen vieraat tunteenomaan itsensä tervetulleiksi. Sisäänkäynti Suomenlipuineen ja koivunrunkoineen tekivät kulkureitin kulun selväksi. Tervetuliaismalja sai ihmiset rentoutumaan alusta alkaen. Kuumavesitynnyri höyrysti jo valmiina ja sää oli suosiollinen. Puutarhaa koristivat liput ja tarjolla oli erilaisia suomalaisia juomia. Lämpimän lohikeiton jälkeen tarjolla oli yllin kyllin grillattua lihaa ja loimulohta.

Marjatta melancholische Finse volksliedjes. Voor de kinderen was er nog de mogelijkheid om te kanoën.

De sauna's waren door Klaas flink opgestookt, maar de dames die er eerst van konden genieten, kozen unaniem voor de buitensauna aan het meer om daar af en toe een duik in te nemen en afwisselend de hottub te gebruiken. Het beviel de dames zo goed dat toen de heren aan

de beurt waren het al een heel eind middernacht liep en zij dik na twaalfen nog steeds van de hitte aan het genieten waren. De avond werd in sfeer afgesloten met koffie en aardbeientaart.

Kortom; opnieuw een geweldig midzomerfeest dankzij de inspanningen van Klaas en Aly, die zelf de hele avond in de weer waren om het ons naar het zin te maken. Een welgemeend DANKJEWEL in hoofdletters!

Jacques Groenendijk

60

Samaan aikaan Hans ja Marjatta esittivät melankolisia suomalaisia kansanlauluja. Lapset saivat meloa kanootilla. Klaas oli lämmittänyt talon kaksi sauna kuumiksi. Naiset valitsivat yksimielisesti ulkosaunan järven äärellä, mistä oli kätevää pulahtaa virkistävään veteen tai kii-

vetä kuumavesitynnnyriin. Naiset nauttivat saunan lämmöstä puolille öin ennenkuin miehet olivat vuorossa. Ilta päättyi kahvikupposeen mansikkakakun kera.

Kaiken kaikkiaan saimme viettää taas jälleen mieleenpainuvan juhannuksen Klaassin ja Alyn ansiosta, jotka touhuvivat koko illan vieraiden viihtyvyyden takamiseksi. Tunnustukseksi tästä kaunis kiitos heille!

Jacques Groenendijk
Käännös: Minna Rätty

Per 1 januari a.s zoeken wij een nieuw

secretarieel medewerker (vrouw of man)

voor onze vereniging!

De secretarieel medewerker is het aanspreekpunt van de vereniging, zowel voor de leden als voor andere contacten.

Dit houdt in:

- Het beantwoorden en afhandelen (eventueel doorsturen) van post en e-mails die bij de vereniging binnen komen.
- Zorg dragen voor de telefonische bereikbaarheid van de vereniging en eventueel terugbellen.

Overige activiteiten:

- Actueel houden van het ledenbestand via eventuele mutaties en die maandelijks doorsturen naar de bestuursleden.
- Notuleren, uitwerken en versturen (na akkoord secretaris) van de notulen van de vijf bestuursvergaderingen per jaar.

De geschikte kandidaat kan:

- Voor deze werkzaamheden gemiddeld circa zeven uurtjes per week vrijmaken
- Omgaan met een computer
- Is in het bezit van een auto om de bestuursvergaderingen buiten de woonplaats bij te wonen.
- Beheerst zowel de Nederlandse als de Finse taal; één taal goed, en de andere taal redelijk.

De secretaresse ontvangt een jaarlijkse netto vergoeding van 700 euro voor het uitvoeren van deze taken. Eventueel gemaakte onkosten zoals porti, enveloppen, reiskosten voor bestuursvergaderingen en kosten van de verenigingstelefoon worden apart vergoed door de vereniging.

Dus: als je interesse hebt in de Vereniging Nederland-Finland en je betrokken voelt om samen met Finnen en Nederlanders (en hun gezinnen) en andere Finnofielen actief en geïnteresseerd deel te nemen aan onze vereniging en als secretarieel medewerker op te treden, reageer dan op deze oproep!!

Voor meer informatie kun je contact opnemen met onze voorzitter Marjo Kool (voorzitter@vnf.nu) of de huidige secretarieel medewerker Jacques Groenendijk (0475-321630 / info@vnf.nu).

Op onze website www.vnf.nu kan je meer informatie over onze vereniging vinden.

61

Belangrijke adressen

In Nederland - Alankomaissa

Ambassade van Finland
Suomen suurlähetystö
Groot Hertoginnelaan 16
2517 EG Den Haag
tel: 070-346 9754
fax: 070-3107174
sanomat.haa@formin.fi
www.finlande.nl

Fins Huis (voorheen
Finse Zeemanskerk)
Suomi Talo (Suomen
Merimieskirkko)
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
010-436 6164
www.merimieskirkko.be/
nl_index_fi.html

Finse Zaterdagsschool
Suomalainen
Lauantaikoulu
Suomen Merimieskirkko
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
informatie - tiedustelut:
www.lauantaikoulu.nl

Finnish Dutch Trade Guild
p/a Patrice van der Heiden
Musholm 149
2133 HR Hoofddorp
www.fdtg.eu

Cultureel attaché
van de VNF
Alexander van Hoboken
Maanstraat 29
6543 VR Nijmegen
024-3783024
avanhoboken@yahoo.com

Finse school -
Suomikoulu
The American School
of the Hague
Rijksstraatweg 200
2241 BX Wassenaar
informatie - tiedustelut:
Kirsti Vaaranmäki, voorzitter
opettajat@suomikoulu.nl
www.suomi-koulu.nl

In Finland - Suomessa

Nederlandse Ambassade
in Finland:
Erottajankatu 19B,
FI-00130 Helsinki,
tel: +358-(0)9-228920
fax: +358-(0)9-22892228
nlgovhel@kolombus.fi
www.netherlands.fi

Nederlandse Vereniging
in Finland
Secretariaat Vetelaisenukuja
390540 Oulu
secretariaat@
nederlandsevereniging.fi
www.nederlandse
vereniging.fi

finntra waalwijk b.v. AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

VOOR PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN YKSITYISILLE JA YRITYKSILLE

koel en vries
verwamd
stuks- en pallets
verhuizingen

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND FINLAND - NEDERLAND

afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

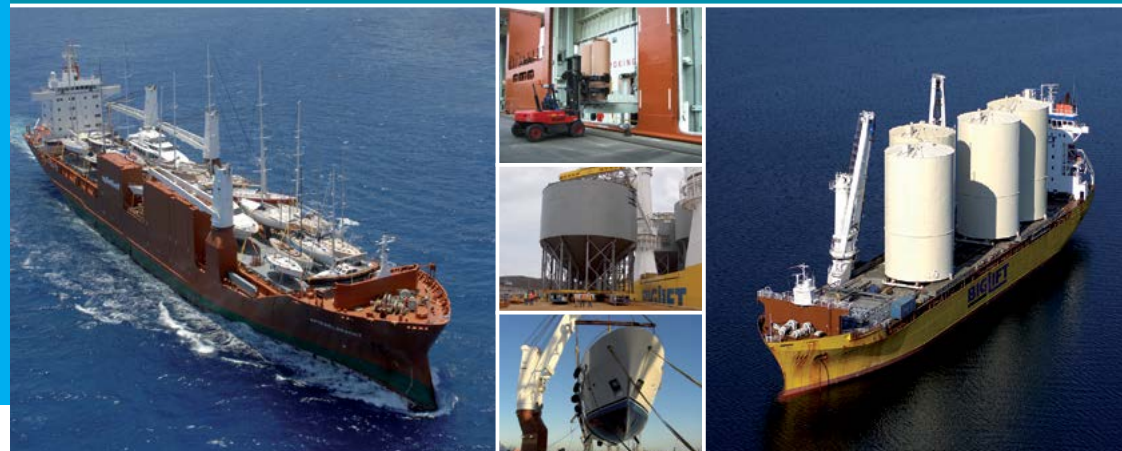
elke week groupagedienst
af Waalwijk

joka viikko kappaletavara-lähtöjä
Waalwijkistä

Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

the spliethoff group

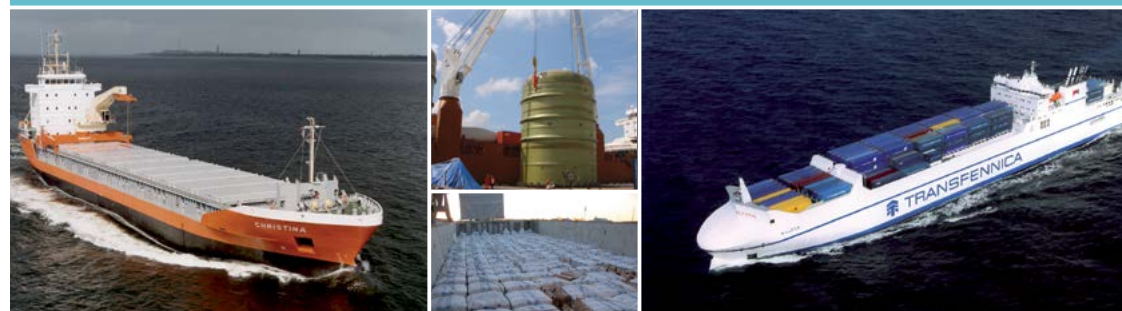
TRANSFENNICA

WXB
Wijane & Barends

spliethoff

SEVENSTAR
YACHT TRANSPORT

BIGLIFT
World wide heavy lift
and project transportation

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@spliethoff.com
Internet: www.spliethoff.com

Rokade Advies B.V.

Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät

Maaskade 159a
3071 NR Rotterdam

Phone: 010 – 265 19 90
Fax: 010 – 265 04 30

Website: www.rokade.org
Email: info@rokade.org

